

Kossuth Lajos-utca 12. szám, (a nemzeti kaszinóval szemben). Ajánlja műtermét mindenféle műveletekre legnagyobbat formátumig külön műsorszorított osztály. Heliogravure, Autotypia, Fototypia, Fénynyomat. Telefon összeköttes. 7544

Üdvös tanács. Kobigésnél, rekedtségénél, a torok és légzései szervek működési zavaráinál Egger biztos hatású MELLPASZTILLAI vendők (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoz 25 kr.) A gyomor rendellen működésénél radikális hatásnak bizonyultak. Egger Szóda-Pasztillái. (1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszerárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon: „Nador”-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17. sz.

Dohányzók! Cigaretták papir nélkül! MOPS SUPERIORES Tollszipóka szívarkák szabadalm. szűrővel. BAYONETAS Árjegyzéket díjtalanul küld 7349 EGGIMANN & HEDIGER, BIEL Schweiz. Vezérigazgató Magyarországon részére: Weiss és Langer cég Budapest, VI. Szereszen-utca 8.

A modern vegyészeti hatalmas halmaz és az ebből származó számtalan cosmetikus készítmények sem voltak képesek a 30 éven át bevált Dr. Lengiel Frigyes-féle Nyirfabalzsamot elnyomni, a legjobb bizonyíték tehát, hogy itt egy valódi, a természet által nyújtott szőlőszerről van szó. Ezen nyirfabalzsam egy százéves 30 évi gyakorlati vegyi eljárás alapján preparáltak és csak szőlő-jon forrásból. Ezen folyadék hatása, hogy a bőr felső hámszövetét leoldja és az által az alósztíztott bőr fiatal színben és üdőségben jön napvilágra, megpuhított mindennemű kiütést, szőpöt, vörös foltokat és arcpalotkat, simítja a ráncosbort és a himlőhelyeket lassankint teljesen eloszlatja és az arcbőrnek üde és egészséges színt kölcsönöz.

Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 frt 50 kr. A nyirfabalzsam hatáskörére Dr. Lengiel Frigyes-féle 7466

Benzoe szappan ajánlatos. Egy darab ára 60 és 35 kr. Raktáron minden jobb gyógyszerárban. Főraktár Magyarországon részére Török József gyógyszerár Budapest, Király-utca 12.

„A világ legjobb sámfája“ FÖLDVÁRY IMRE férfi divat és fehérmű raktárában. párija 1.50 Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 11. sz. és VIII., Kerepesi-út 9. 7578 Férfi ingek, Jäger-áruk, vadász és sport-cikkék dús választékban kaphatók. Kesztyűk és Nyakkendők.

Megváltó gyógyszerára Tnj. Erdély Hunyadmegye. Ha szereti gyermekét, használja a kitünők elismert Kárpáti egészségi gyermek-tápkávé. Kapható a legjobb gyógyszerárban s minden nagyobb kereskedésben. 1 doboz ára 18 krajczár. Budapesti főraktár: 7553 EGGER-féle gyógyszerára „Nadorhoz”.

Allamillag kedvezményezett gőzörré berendezett első magyar Torony-óra-gyár Mátyás Károly L. utóda Müller János Budapest VII. Kazinczy-utca 3. sz. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve 7615

Lesóványodásra s egyidejűleg az egészség erősítésére 2 hónapig vendő a dr. Blyra s dr. Duchesne-Dupare klin. tanár, becsültetlenné lett a gyógyítás után Boisson gyógyás. által készített vöröspárlat, veseliósinóval előállított nör. készítmény. Egy 3 fros nemzetközi posta-utalvány küldésével bér. szállít egy palackkal: M. BOISSON, 100 rue Montmartre, Paris. Budapestben kapható: Török József gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. szám. 3750

A női szépség emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkitűnőbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszt és származékos készítmény a 7502 Margit Crème. Rövid idő alatt színtet szőpöt, májfoltot, pattanást, bőrtápkát (mit-esser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még kora övéneknek is üde bájos arcszínt kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint. Margit hölgypor 60 kr., 3 színben. Margit szappan 35 kr. Margit fűgép (Zahnpasta) 50 kr. Készítő FÖLDES gyógyszerára, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz. Főraktár: Török József gyógyszerára, Budapest Király-utca 12.

A NAGY KRACH! New-York és London az európai szárazföldet sem kímélték meg s egy nagy ezüst-ágyar indította érezté magát egész készletét — a munkájú csekély megtérítése mellett — elajándékozni. Én vagyok felhatalmazva ezen megbízást eszközölni. Én tehát minden embernek adom az alant felsorolt tárgyakat pusztán 6 frt 60 kr. megtérítése mellett és pedig:

- 6 db legfin. asztalkést valang. pengével, 6 db amer. szab. ezüst villát egy dróbból, 12 db . . . . . evőkanalat, 12 db . . . . . kávékanalat, 12 db . . . . . levesmerőkanalat, 12 db . . . . . tejsmerőkanalat, 2 db . . . . . tojástartót, 6 db angol Victoriatálcát, 2 db pompás asztali-gyertyatartót, 1 db . . . . . teászűrőt, 1 db legfinomabb cukorszűrőt, 44 db összesen csak 6 frt 60 kr. Az összes fenti 44 tárgy ezeltől 40 friban került és most ezen minimális árt, 6 frt 60 kr.-ért kaphatók az amerikai szab. ezüst színt 25 éven át megtartja, miert is jóállára lesz. Legjobb bizonyítékul, hogy ezen hirdetés

nem szélhámosság ezennel nyilvánosan kötelezem magamat mindenkinek azt, ha az ár nem felel meg, kifogás nélkül a pénzt visszafizetem. Senki se mulassza el a kedvező alkalmat, ezen remek garnitúrát megszerezni, a mely különösen ajánlatos házassági és alkalmi ajándéknál és jobb háttartások részére. 7695

Kapható csak HIRSCHBERG A-nál az egyesült amerikai szabad. ezüstáruk gyára főképviseleténél, Bécs, II., Rembrandtstrasse 19/7. Telefon 7114. Szétküldés a vidékre utánvéttel, vagy az összeg előleges beküldése mellett. — Tisztító-áruhoz 10 kr. Oszipán a melléti védjeggyel valódi. (Egyszerű ár.) Kívonlat az elismert levelekkel: Bécses évbeszélküldeményét megkaplam, melyvel nagyon meg vagyok elégedve és kérem még egy olyan garnitúrát, 14 drb. amerikai szab. ezüstből utánv. küldeni. Bórovics, Kr.-Szörényim. 18/7. 896. Keresztes S. fészolgabíró. Az első küldeményvel nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy garnitúrát. Kálcsa. Majorosy János, kanonok. A küldeményt velem, nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 kr-ért. Kolozsvár. Bámfy báró 6 exzell.

Menyasszonyi selymekelmék fehér, fekete és színes, a jó viselhetőségért jóálló-levéllel. Kértelem bevásárlási forrás magánosok részére, porló- és vámmentesen igaz gyári áron a látható s állítás. Eszer meg szer elismeré levél. Melyik színből óhajt ón mintát? GRIEDER ADOLF ÉS TSA királyi szállítók selymekelmék-gyárak szövetsége Zürich. 7874

Mindenütt dícsérik a híres Machleid-féle Kecskeméti arczenőcsőt. Hatása a kecskeméti növény-szappannal oly meglepő és elismert, milyet e téren széplőtör el nem ért és fölül nem mut. Egyik jó tulajdonsága, hogy ártalmatlan utóhatása sohasem lesz. Egy tégely ára használati utasítással 50 kr. Egy drb kecskeméti növény-szappan 32 kr. Kapható: Farkas Ignác Mátyás király gyógyszerárban Kecskeméten. Budapestben: Torok, Dr. Egger, Radits R. és Főnag J. gyógyszerárak utrakul. 7602

Legyen nyugodt, mert feltaláltott a legjobb szer, a kitűnőtető és kipróbált NERVIN, mely a legjobbnak bizonyult: rheuma, kórövény, ceus, ceus- és derétfájás, szagadás, szúrás és dagasztók ellen. Rendkívül hatás meglepő. Ára 80 kr. Egred. Készítő: Kécskési Béla gyógyszerár, Szabad-szálláson (Pestm.) Főraktár: Török József Nagy Királyt és „Nador”-gyógyszert. Molnár és Moser drogeria.

Idegesség, fehérek, vérszegénység, ideges asszony-betegség, étvágytalanság, soványosság, ideggyengeség és általában mindenféle gyengeség, mely szellemi vagy testi túlerőltetés által származott, vagy a mely egy súlyos betegségnek, hiányos emésztettségnek vagy táplálkozásnak a következménye, legbiztosabban a „Regeneratio” pillulám használata által gyógyítható. Ára 2 frt. Kapható SCHWANEN-APOTHEKE Frankfurt a. M.

D' Leras VAS PHOSPHAT Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és csontok legfontosabb elemét. Kitűnő gyógyszer vérszegénység, sápkór, gyomor-fájdalmak, vérszűrés esetében, szabályozza a hószármót, könnyű feloldott és kiváltképpen hölgyeknek, fejlődésben lévő fiatal lányoknak, valamint gyenge gyermekeknek legmegelőzően ajánlatos. Egy üveg ára 1 frt 50 kr. Magyarországi főraktár Budapest, Török József gyógyszerára király-utca 12. sz.

KIRÁLYNŐ-ARCCREME, 7552 legjobbnak ismert arccsepp a világon. Ezen arccreme a legelődőbb idő alatt előállított az arccrém minden bőrtisztítást, u. m. szőpöt, pősenes, miteser sly. s azt hűfőhőre és idevé teszi. Teljesen ártalmatlan. Egy tégely 70 kr. királynő-oreno szappan 1 drb 50 kr. — Királynő-hölgypor fehér, rózsás és crème szímben. 1 doboz 70 krajczár. Szétküldési főkaktár: Temesváry József Annyal-gyógyszertára Zombor, Jókai-tér 2. Budapestben Török József gyógyszerárban. Király-utca 12. sz.

Még csak rövid ideig! Feasty társaság körkép palotájában Városliget 7368 Krisztus a keresztján és Jeruzsálem óriási körkép. Látható. reggel 9 óratól este 4 óráig. Az esti órákban villanyvilágításnál. Belépő díj 50 kr. Gyermekjegy 30 krajczár.

12. SZÁM. 1898. BUDAPEST, MÁRCZIUS 20. 45. ÉVFOLYAM.

Külföldi felteletok: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félévre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5 — félévre — 2.50 Külföldi előzetesekhez a postalg megkötözött viteldi is csatolandó.

MÁRCZIUS 15-IKÉNEK ÖTVENEDIK ÉVFORDULÓJA.

NAGY ESZMEK diadalát ünnepli a magyar nemzet minden év március 15-dikén, a mely napon 1848-ban a gondolat szabadságával együtt a föld s a nép fölszabadulásának korszaka is fölviradt hazánkban. Az 1860-diki újra ébredés óta soha sem mulasztja el ez ünneplést a kegyelet és lelkesedés, mely nemzedékről-nemzedékre szállva, minden tavasszal újult erővel lobban fel a szivekben.

Az idén ötvenedikszert újult meg az 1848-iki márczius nagy emlékei. A félszázados évforduló különösebb melegséggel töltötte el a honfikeleket. Országszerte ünnepet ült most a legkisebb falu is. De legnagyobb és legfényesebb volt az ünneplő mozgalom Budapestben, az első márczius 15-ike eseményeinek színhelyén, melynek 600,000 lelket haladó népessége mintegy különösebb jogot tartott e nagy évforduló megülésére. Lobogó-diszt öltött az egész főváros és nemzeti színű jelvényekkel díszítel kebelét főleg az ifjuság, mely az írók, művészek és társadalmi egyesületek seregéhez csatlakozva, rendkívüli élénkségűvé tette a fényes utcákat.

Kettős volt délelőtt az ünnep s két felé is oszlott. Egyik helyen a nap politikai jelentőségét ünnepte a polgárság; másik helyen a sajtószabadság kivívásának és Petőfi szemlének dícsőítésére gyűlt össze a lakosság. Délutánra az ünnepély népies része maradt, szabadban tartott gyűléssel és zászlós menetekkel. Az ünnep fő helyén lelkes beszédek hangzottak el. Ihletten és nagy hatással szólt a nap jelentőségéről a nagy idők nagy embere, Jókai, a ki tanítja és részese volt 1848 márczius 15-ikének, s kit most szinte rajongó tisztelettel és szeretettel üdvözölt az ünneplő sokaság.

Jókai az ünnepeken részt vett előbb márcz. 13-ikán a tanulók kongresszusának megnyitó ülésén is az új városházán, s meglepő hangú beszéddel fordult az ifjusághoz, „lelkem fiaim-nak szólítván őket. Részt vett továbbá márcz. 15-én a Vigadó termeiben rendezett Petőfi-ünnepen, mint a Petőfi-társaság diszelnöke.

Márczius 15-ikét a polgárság avatta föl az ötven-éves jubileum alkalmából ünnepnappá. A házakat fellobogozta, földszitette. A kereskedések zárva maradtak, mint ünnepnapokon, s az üzletek és kirakatok boltajtóin nyomtatott cédula hirdette, hogy: „A nemzeti ünnep miatt

Weinwurm fényképe. MÁRCZIUS 15-IKE BUDAPESTEN. — ÜNNEPELY A PETŐFI-SZOBOR ELŐTT.

Ott tettek le örök nyugalomra Petőfi Istvánt, a csáki uradalom jószágigazgatóját, tevékenysége színhelyén: az Alföld szívében, melyet nagynevű bátyjával együtt valóságos imádot, s melyet ő is szépen megénekel.

A lapok mély részvétellel jelentették Petőfi öcsésének halálát, de részletesebben sem akkor, sem azóta nem emlékeztek meg róla, egyszerűen azon okból, mert életére nézve hiányoztak a részletesebb adatok.

gyaltatnak, s méltán, mert a nagy emberek vérségi és társadalmi összeköttetések ismerete oly általános érdekű dolog, mely az életrajz-irodalom keretéből csakis annak teljessége rovására hiányozhatik.

Ezt is igyekszem tehát ezúttal pótolni és személyes ismeretemen s visszaemlékezéseim nyomán elmondani azt, a mit a nagy költő fiáról, a korán elhunyt Zoltánról, főképp pedig Istvánról, a Petőfi öcséséről tudok.

Én többet, sokat, igen sokat láttam benne! Ez hát a nagy Petőfi testvéröccse, kit szintén költői hírnév környezett! Mily sokat emlegette őt előttem iskolatársam, Petőfi Zoltán, szarvasi diák korában, s nekem nem volt alkalmam őt ez ideig látnom, pedig rég vágyódtam megismerkedni ez érdekes emberrel, a világ egyik legnagyobb költőjének testvérével, kitől néhány szép költeményt olvastam a «Vasárnapi Ujság» sokat forgatott régebbi évfolyamaiban.

Klősz fényképe.

MÁRCZIUS 15-IKE BUDAPESTEN. — ÜNNEPÉLY A NEMZETI MUZEUM ELŐTT.

Különösen hangzik, de tény az, hogy bár Petőfiire vonatkozólag egész életrajz-irodalom keletkezett: vérségéről, hozzátartozóiról, különösen egyetlen fiáról: Zoltánról és öcséséről, Istvánról, a nagy közönség aránylag keveset tud.

Irodalmunknak érezhető hézaga volt jó ideig, hogy Petőfi vérségéről alig-alig emlékezett meg, holott a nagy irodalmak a kimagasló alakok élet- és jellemrajzaiban különös gondot fordítanak a családi, sőt a társadalmi kapcsolatok ismertetésére is, úgy, hogy sok esetben az efféle mellékes dolgok magok is önálló műben tár-

A 70-es évek elején atyám házában, — ki a szarvasi nagybirtokosok jogtanácsosa volt — több ízben láttam megfordulni egy tagbaszakadt, zömök embert, kinek férfias szépségű, megnyerő tekintete, úgyszintén egészen magyar-szabású öltözéke felkeltette figyelmemet.

Tudakozódván atyámtól kiléte felől, meglepetéssel értesültem, hogy az nem más, mint Petőfi Sándor testvéröccse: István, a pusztacsáki Geiszt-uradalom inspektora, tehát hivatalánál fogva hatalmas egyéniség, afféle pusztai kis király! De engem nem az inspektor érdekelt.

A költői szárnypróbálgatásban magam is benne voltam, sőt egy nagyobb szatírárt is elkövettem ekkor, mit önálló füzetben adtam ki «Vidéki politikusok» czim alatt. A «Figyelő» akkori kritikái közlöny elismerőleg emlékezett meg róla; de biz' a közönség nem igen kapott rajta. Mindezt azért hozom itt fel, mert belejátszik a Petőfi Istvánnal kötött ismeretségembe.

Ugyanis egy ízben beszólván a szarvasi könyvtárhoz, fölemlítette előttem, hogy — egészen váratlanul — egy-két példányt vittek

GYÜLEKEZÉS A MUZEUM-KERTBEN AZ ARANY-SZOBOR RÖRÜL AZ ÜNNEPÉLY ALKALMÁVAL.

Klősz fényképe.

ÜNNEPÉLY A NEMZETI MUZEUM ELŐTT. (A lépcsőn első sorban az öreg honvédek.)

Weinwurm fényképe.

MÁRCZIUS 15-IKE BUDAPESTEN.

vidékre a «Vidéki politikusok»-ból; — többek közt Petőfi inspektor úr is vett egy példányt. Nagy örömmel vettem e hírt. Bántam is én, ha a többi példány örökre ott veszi is a könyvtárbanál (a minthogy körülbelül ott is veszett); az a tudat eléggé jutalmazó volt reám nézve, hogy egy Petőfi érdeklődik írói működésem iránt, hiszen egy példányt megszerzett műemből!

Most már még inkább vágytam megismerkedni vele. Ez a vágyam nem sokára teljesült is.

Petőfi István ismét hivatalos látogatást tett atyámnál. Én ott lestem kijövetelét a szomszéd szobában, s a mint kilépett, elébe siettem s bemutatkoztam. A nyájas tekintetű kis ember magyarásan rázta meg jobbomat, s azon kezdte, hogy ismer már műemből. Képzhető az örömmöm.

Kérésre betért szobámba, hol sokáig szívesen társalgott velem. Megjelenése és modora mély hatást tett reám. Éreztem, hogy nem közönséges férfival állok szemközt, kit e mellett egy világhírű név fénye környezett.

Petőfi öcsese külsőleg is érdekes alak volt. Kissé halvány, de telt arcának, melyet férfias bajusz és rövidre nyírt szakáll ékített, volt bizonyos melázó vonása. Magas homloka, melynek fehérségét a dús, barna hajzat még jobban kiemelte, kiváló értelmiségről és erélyről tanúsított, s e mellett a sorssal vívott küzdelmeknek nem egy barázdáját mutatta.

Társalgásunk főleg az irodalom körül forgott, melynek minden mozzanata érdekelte őt. Abbeli kérdésekre, hogy tollát miért pihenteti, mosolygva azt jegyezte meg, hogy: «inter arma silent musae»; már pedig ő — úgy mond — örökös harcban áll a mezőgazdaság ki nem fogyó bazejával s a gondjaira bízott uradalom temérdek cselekedésével.

Petőfi István — mint említettem — ekkor már járszágigazgatója volt a Geiszt-féle pusztasági nagy uradalomnak, tehát előkelő és jól javadalmazott állást foglalt el.

De mennyi küzdelemből, mennyi viszontagságból vette ki részét, míg eddig jutott!

Ifjú kora telve volt sanyarúsággal; de ő békén, szilárd lélekkel viselte az élet terhet, s helyét minden körülmények között emberül megállotta.

Petőfi István az 1825-ik évi június hó 27-dik napján — tehát Sándor után harmadfél évre — született Szabadszálláson, hol atyjának, Petrovics Istvánnak saját szerzeményű szép háza, szőlője és földbirtoka volt, s haszonbéres földön is gazdálkodott, különös gondot fordítván az állattenyésztésre. E mellett a mézárós mesterséget is nagy kedvvel űzte, úgy, hogy egyidejűleg Félegyházán és Kecskeméten is voltak mézárószékerei. Látható ebből, hogy a család ez időben jó módban élt, a mint Petőfi Sándor is érinti a «Jó öreg korcsmáros» című költeményének e sorokban:

«Elbeszélünk néha a letűnt időkről;
Hajh, régből idők boldogok valának!
Háza, kertje, földje, pénze, mindene volt,
Alig tudta számát ókrének, lovának.»

Ily körülmények között elhatározták a szülők, hogy a fiukat tudományos pályára adják.

István Szabadszálláson végezte az elemi iskolát; e mellett a fürge gyermek a gazdaság körül is ott sürgött-forgott, s mint maga beszélte, már 6 éves korában a legszilajabb paripát is megülte, csak úgy szórén, csikós módra; míg ellenben bátyja, Sándor, nagyon húzódozott az efféle mulatságtól, s igen csendes, magányt kereső gyermek volt, ki könyvei között érezte legjobban magát, s ha ráült is atyja kedvenc paripájára, a híres «Lengyelre», mely bárányszeliőség volt, azt mindig a koesisnak kellett tartania.

PETŐFI ISTVÁN.

Később ugyan bátrabb lett, de azért lovas gyerek nem vált belőle. Beszélte István, hogy 1849-ben Budán látta őt legutolszor lovagolni, s azt a megjegyzést tette reá: «Látom, Sándor, megülöd a lovat, de most sem elég jól!»

A gyermekek csupán az iskolai szünidőket tölthették együtt, mert Sándort már 6 éves korában Kecskemétre, később Szent-Lőrinczre, majd Pestre, s innen Aszódra vitték iskolába. Ide került 1836-ban István is, s három gimnáziumi osztályt végzett a legjobb sikerrel: de ekkor végzetes csapás nehezült a családra. A szép vagyon az árvizes évek és üzleti szerencsétlenségek miatt elpusztult, úgy, hogy anyagi erő hiányában az eszes, tanulni vágyó gyermek kénytelen volt tanulmányait abban hagyni, hogy a könyvet a taglóval cserélje fel, s atyja mézárószékében segédkezzék.

István, a nemes érzésű fiú, nemcsak zűgolódás nélkül lépett a nehéz kézi munkát kívánó pályára, mely kiszemelt életirányát annyira elűtötte, hanem örült is, hogy szegénységbe jutott szüleit ily módon gyámolíthatja.

Az érzések legnemesebbje, a fűti szeretet, erős jellemvonása a Petőfi testvéreknek, s igen megható, hogyan buzdítja Sándor, — ki ekkor már neves költő volt, — öcsését ez érzellem ápolására hozzá intézett költeményének e sorokban:

«És más különben hogy van dolgotok?
Tudom, sokat kell fáradoznatok.
Órök törődés naptok, éjeteik,
Csak hogy szűkecskén megélhessetek.
Szegény atyánk! Ha ő úgy nem bizik
Az emberekben, jégre nem viszik.
Mert ő belesületes lelkű, igaz;
Azt gondolja, hogy minden ember az,
És e hitének áldozatja lett,
Elveszte mindent, a mit keresett.
Szorgalmas élte verítékinek
Gyümölcseit most más emészti meg.
Mért nem szeret úgy engem istenem,
Hogy volna mód sorsán enyhítenem:
Agg napjait a fáradaustul én
Mily édes-örömet felmenteném!
Ez fáj nekem csak, nyugodt életemet
Most egyedül ez keseríti meg.
Tégy érte, a mit tenni bir erőd;
Légy jó fiú és gyámolítsd őt;
Vedd válladra félig terheit,
S meglásd, öcsém, az isten megsegít.
S anyáknak, azt az édes jó anyát,
Oh, Pistikám, szeresd, tiszteld, imádd!
Mi ő nekünk? azt el nem mondhatom,
Mert nincs rá szó, nincsen rá fogalom.
De megmutatná a nagy vesztéség,
Ha elszólná tőlünk őt az ég...»

István mindenben eleget tett bátyja várakozásának. Ő lett atyjának jobb keze. Vásárokra járt; végezte a legnehezebb munkát; kiszolgált a verőket; kis veteményes bérletet saját kezűleg megművelte; szóval, dolgozott, mint egy napszámos, csak hogy szülői inséget ne lássanak. Ernyedetlen szorgalmával odáig vitte

a dolgot, hogy midőn a 40-es évek elején Szent-Lőrinczre költöztek, atyja regale-bérletbe foghatott, s a foglalkozáson úgy osztoztak meg, hogy atyja a könnyebb terhű korcsmát, ő pedig a nehezebb munkát kívánó mézárószékét kezelte.

Szűk körülmények és nehéz munka között így élte át Petőfi István legszebb ifjúságát, elszakadva a szellemi művelődés lehetőségétől, de bő jutalmátelve fiú nemes önzetében.

Talán örökre ott marad kis falujában, ha a szabadságharc mozgalmai ki nem ragadják onnan.

A mint hire futott, hogy a hazának minden fegyverfogható emberre szüksége van: apa és fiú rögtön megértették egymást, és az apa öröm-könyvek között küldte fiát a háza védelmére. Petőfi István Pestre sietett s az első közt csapatot fel honvéd-önkéntesnek.

Az egyszerű mézárós-legény lelkében ekkor már költői eszmék forrongtak s írogatni kezdett ő is. Egy népies hangon írt harci költeménye napvilágot is látott ez időben, már nem tudom, melyik lapban. E verset Petőfi István maga közölte velem. A költemény így hangzik:

Önkéntes dala.

Katona vagyok én, önkéntes katona,
Nem kell már szerető, se szőke, se barna!
Nem oszthatom én meg senkivel szerelmem,
Szerelmet, hűséget, hazámnak esküdtem.

De meg is tartom én szentül fogadásom;
Hazámat, a meddig kívánja, szolgálom.
Mindaddig, míg kardot szoríthat jobb karom,
Ellenségünk ellen örömmel forgatom.

Oly dicső a halál künn a csatatéren,
Hogyha meg kell halnom, ott miljon el életem!
Ott porladjak én el, habár sírom felett
Nem lesz is nevémet hirdető sírkövezet!

E keresetlen sorokból ugyanaz a halálmegvetéssel párosult hazafűti lelkesedés szól, mely Petőfi Sándort annyira jellemzi.

De a csaták izgalmi között Petőfi Istvánnak kevés ideje maradt a lantpengetésre, mert ő az egész szabadságharcot végig küzdte, osztozván annak minden viszontagságaiban. Csakhamar gyalogos honvéd-altszáz, s néhány hó múlva hadnagy lett. Többre is vihette volna, de ő a kitüntetés soha nem kereste.

Honvédelete alatt kellett megérnie szüleinek halálát, s megrendült szívét nem sokára új csapás érte, midőn hírdül vette, hogy bátyja nyomtalanul eltűnt a segesvári csatában.

Ily lesújtó helyzetben tompa közönytől túrt, midőn a világi fegyverletétel után, mint fegyverviselőre alkalmas egység, anyai bajtársával együtt az osztrák hadseregbe soroztatott, s Csehországba vezényeltetett. Bánta is ő, akármilyen történet vele; hiszen rövid pár hó alatt szülőt, testvért, hazát, mindent vesztett, a mit szeretett!

Jellemző szívóssága azonban csakhamar legyőzte a marczangoló fájdalmakat, s az idegen járom alatt is ember volt a talpán, úgy, hogy csakhamar altiszt lett, sőt, a mi ritka kitüntetés-számba ment, egy évi katonaszkodás után négy heti szabadságot nyert a hazamennetelre, kuszált vagyoni viszonyai rendezésére.

De a balsors ismét útjába állott, s önhibáján kívül oly hírnábra jutott, miről sejtelve sem lehetett.

Ugyanis egyik katonatársa — besorozott volt honvéd — a kivel nem is állott bizalmasabb viszonyban, tudva azt, hogy Pest felé veszi útját, felkérte őt, hogy adjon át egy lezárt levelet egy ottani úrnak. A levél tartalmáról szó sem volt, s Petőfi István szívesen vállalkozott a jelentéktelennek látszó megbízás teljesítésére, — pedig ez lett a veszte!

Ez időben ugyanis a levegő mindenféle összeesküvés hírekkel volt telve, s a megféle-

lett zsarnok hatalom e részben különös gyanúval kísérte a Csehországba vezényelt besorozott volt honvédek, kiknek soraiban nagy számú intelligens elem volt. A gyanú nőttön-nőtt, s a katonai parancsnokság, szinte erőszakolva, tényleg ki is süttött valami összeesküvés felét, melynek egyik tényezője Petőfi István azon katonatársa lett volna, ki a Pestre címzett levelet reá bízta. A nyomozás ezt megállapítván; a gyanú Petőfi Istvánra is kiterjesztetett, s a mint Pestre ért, előzetes intézkedés folytán elfogott. Hiába való volt minden védekezés, minden tiltakozás; a levél, melyet Petőfi István a katonai parancsnokságnak azonnal előadott, gyanús tartalmának találtatott; szegény Petőfi István rögtön vasra verték, a katonai bíróság három évi, vasban töltendő várfogságra ítélte, s ennek elszenvetésére Theresienstadtba hurczoltatott.

Több mint valószínű, hogy e túlságosan szigorú ítélettel, melynek a levél-történeten kívül semmi egyéb alapja nem volt, egyenesen a Petőfi-vert kívánta sújtani a katonai bíróság Petőfi Istvánban, mit az is megerősít, hogy míg a többi elítélt állítólagos összeesküvő alig egy évi börtönbüntetés után kegyelmet nyert: Petőfi Istvánnak ki kellett szenvedni mind a három évet, szakadatlanul hordván nehéz lánczait a lábain, minek nyomát holtáig viselte.

De ő az emberi nyomor eme mélységeiben sem esett kétségbe, sőt vele született erélye arra ösztönözte, hogy önképzésre fordítsa a nehezen telő napokat.

A profosz családjának készségéből, melynek jóindulatát csakhamar megnyerte, sikerült könyvekhez jutnia; a többek között német és francia nyelvtanhoz is, melyeknek segítségével ezen nyelveket teljesen elsajátította.

Vége 1853-ban, börtönbüntetésének teljes leülése után, ütött a szabadsaló órája, s mint- hogy a rabélet egészségét láthatólag megviselte: a hadsereg kötelékéből is elbocsátatott.

Szabad volt tehát! mint ő mondta: «*reményesen szabad*». Semmije, sem itt, sem otthon! Egy krajczár nélkül, elviselt, fakó rabruhában érkezett Pestre, s szinte szegénykezve kopogtatott be bátyja apósánál, Szendrey Ignácznál, ki épen akkor Pesten tartózkodott.

A különben zárkózott kedélyű emberen megindultság vett erőt, a múltak bolygó árnyaként jelentkező szomorú jövővény láttára, s valódi apai szeretettel fogadta őt.

Rögtön kikérdezte István tervei felől, s mikor ez megjegyezte, hogy bár a katonai fogságban szerzett nyelvismeretei s egyéb e szakba vágó tanulmányai alapján nevelésre is vállalkozhatnék, vagy, mint gyakorlott mezőgazda, valamely gazdaságban kereshetne foglalkozást; mindamellett, ha ezek nem sikerülénének, kész régi mesterségét venni elő, mert ő semmiféle tisztességes munkától nem riad vissza: Szendrey megígérte, hogy alkalmas állást szerez neki, s rövid idő alatt csakugyan nevelőnek juttatta be Pesten a Gaylhofer családhoz.

Petőfi István kitűnő nevelőnek bizonyult, s mint ilyen, csakhamar megnyerte a család szeretetét. Azt a két évet, melyet ez előkelő család körében, mint nevelő töltött el, mindig legboldogabb évei közé számította. Ekkor kezdte szövegetni a szerelem rózsás álmait is, melyeknek tárgya a ritka szépségű fiatal Gaylhofer Antónia volt.

Szerencsés helyzetében szinte újjászületvén, költői működésének elejtett fonatát újból fölvette, s az akkori szépirodalmi lapok örömmel közölték verseit, melyeknek a tartalom mellett, a költő neve különös érdeket kölcsönözött, Pályaválasztás tekintetében azonban legfőbb

A «BÁTHORI» MAGYAR GŐZÖS A ZÁTONYON.

óhaja a gazdatiszti foglalkozás felé irányult, a mennyiben a gazdaság terén szerzett gyakorlati ismereteit utóbbi időkben bő elméleti készlettel is tágitotta.

Az ismeretek és képességek e sokoldalúsága azt bizonyítja, hogy ő természetes eszével és szorgalommal könnyen és teljesen pótolta az iskolázottság hiányát.

Legfőbb ohajtása teljesült, midőn ismét Szendrey Ignác ajánlatára 1855-ben Geiszt Gyáspar csáki uradalomban gazdatiszti állást nyert.

Egy-két évig új állásban is írogatott olykor-olykor; de pályáján való gyors emelkedése folytán mindinkább táguló munkaköre, s az őt annyira jellemző erős kötelességérzet, melyszerint bűnnek tartotta hivatalos teendőitől a legkisebb időt is elvenni más foglalkozásra: csakhamar végkép elvonta őt a költői munkaságtól.

(Vége következik.)

A «BÁTHORI» MAGYAR ADRIA GŐZÖS A ZÁTONYON.

Még el sem felejtük a múlt év decemberében elsüllyedt «Jókai» gőzös szomorú végét, ismét magyar hajó balesetéről adott hírt a táviró. A «Báthori» magyar gőzös ugyanis Fiuméből Glasgowba indulván, még a múlt év december ötödikén zátonyra jutott Port Patrick mellett, az úgynevezett Zarbrax öbölben. A sziklás partjairól híres Írországnak éjszakai részén fekszik e veszedelmes hely, épen ott, a hol az éjszakai csatorna egyesül a Szent-György csatornával. Az éjszakai csatornából nyílik a Clyde öböl, a mely egyenes útja a Glasgowba járó hajóknak. Az erős tengeráramlatokkal küzdő «Báthori»-nak még nagyobb ártalmára volt a viharos időjárás és a tenger erélyes hullámzása. A téli évszak alatt sok hajót dob e helyen zátonyra a háborgó tenger, a mely majdnem teljesen martalékává tette a «Báthori»-t is. Az ezer tonnás gőzös szerencsére alig ötszáz tonna rakományal volt terhelve, melyet teljesen átázott állapotban külön segélygőzösön be is szállítottak Glasgowba. Az a veszedelmes sziklás hegyfok, a mely az írek nagy szejtjének, Patricknak nevét viseli, messze benyúlik a tengerbe. Az itt levő zátonyokat egy tengerrel megakartott gőzös nem könnyen kerülheti ki a decemberi és januári napok sűrű ködében. Ilyen káros időben jutott zátonyra a «Báthori» is. Három hónapnál tovább verték a bős hul-

lámok hatalmas vas testét, megtöltve vízzel az összes rakodó kamarákat. Nagyon ritka hajó éri meg az ilyen sziklás zátonyon csak a harmadik napot is; annál inkább csodálkoztak rajta az angol tengerészek, hogy a «Báthori» oly huzamosan fönn tudta magát tartani, sőt hogy végre a csendesebb idő beálltával két heti megfeszített munkával Glasgowba vontathatták, a hol kijavítják.

A «Báthori», mely 1887-ben épült Newcastleban Angliában, eme tűzpróbájával dicséri az angol hajóépítő ipar kitűnőségét. A hajó hossza 96 méter, magassága 16, szélessége pedig 12 méter, hajtócsavarát mintegy 1600 lóerő mozgatta óránkénti 11 tengeri mérföld gyorsasággal. Legénysége a tisztekkel együtt mind megmenekült, illetőleg idejekorán elhagyta a süllyedőnek vált hajót. Az «Adria» magyar hajózási társaságnak a mentés munkálatai anynyi költséget okoztak, hogy a megmentett hajó visszanyerése mellett is nagy kára van.

P. G.

EGY NAPOM GYULÁN.

Írta Jókai Mór.

Jókai Mór «Emlékeim» című munkájában azt mondja egy helyen, hogy élete legszomorúbb napját Gyulán töltötte, hol aztán sem az előtt, sem azután nem fordult meg többé. Most a márcziusi események ötvenedik évfordulója alkalmából a Gyulán megjelenő «Békés» című lap, a békésmegyei közművelődési egyesület közlönye, fölkerlte a koszorús költőt, hogy ezt az Emlékeiben csak futólag említett «legsomorúbb napját» írja le a nevezett lapnak márczius 13-án kiadni tervezett ünnepi számába. Jókai készséggel eleget tett a fölkerésnek, s a következőket írja:

Ez volt életemnek a legszomorúbb napja.

Pedig temetkezés napjai is voltak az életemben. Láttam apát, anyát, feleséget, testvért, szivemhez nőtt sziveket lebecsátani: azok is nagy gyász napjai voltak! De ez volt a legnagyobb. A «Hazát» temették, Magyarország szállt a sirba!

1849. augusztus 13-án nyitottam be a gyulai Erkel-ház a táján ezzel a szóval: «nincsen hazánk». A nóm volt ott Schödelnéval. Ketten együtt húzódtak meg e barátságos menedékben: régi jó barátok, a Nemzeti Színház első művésznői. Mindkettőjük vendégszerető gazdája volt Erkel Rudolf, Erkel Ferencnek testvéröccse, a gyulai főorvos.

Ott várták szívszakadva a döntő harc kimenetelét, a két hőséges honleány, kik elhagyva dicsőségük templomát, a színpadot, azokat kísérték, a kik lelküket bírták.

Döntő ütközet nem következett, hanem fegyverlerakás Világosnál.

Egy nappal előbb kimondá a fővezér, hogy nincs több ellenállás, kapitulálni kell, kényre, kegyre. A győztes ellenség semmi föltételt nem fogad el. A ki futni akar, futhat, a merre lát; a ki itt marad, számoljon le az életével.

Én is maradni akartam: tudtam, hogy ha elfognak, rövid pert csinálnak, elítélnék, kivégeznek; de az öngyilkosságot mindig gyávaságnak tartottam. Egy szó fordított meg. Kiss Ernő altábornagy az arczomról olvasta elhatározásom.

A szakállt csak le lehetett borotválni; de az a sűrű oroszlanörény!

A színésznők értenek a maszkirozáshoz. Vettek a barátunk számára kocsis ruhát, pitykés dolmányt, pörge kalapot, a haját pedig befestették feketére. Melanogén még akkor nem volt Gyulán kapható; tehát mandulát vettünk, azt tűzön megpörköltük, mozsárban összetörtük, ennek a megbarnult olajával lett elváltoztatva a halálra szánt politikus hajzata. Ő belőle lett Barna János, kocsis, én belőlem pedig lett Benke Albert, Laborfalvy Benke Róza testvére, a ki a szegedi ütközet alatt sirjára talált. Annak a nevét viseltem sok ideig. Hanem a szöke hajamat nem hagytam feketére festeni, se a bajuszom, szakállam leborotváltatni. Ha rám ismernek,

tetőre, az első kocsisban levő viztartót tele öntik s az sulyánál fogva leviszi a vonatot, a léghajó jóformán fél gyanánt szolgál. Az utazók különböző számúhoz képest a sulykülönbséget különféle sulyokkal egyenlítik ki, a szél ellen is külön készülékek vannak. Tekhnikusok állítása szerint a kétségkívül szokatlan közlekedési mód épen nem veszélyes.

* Állandó villamos konyhát tart fenn a new-yorki Edison-társulat alkalmazottjai számára. A kemenczékét igen könnyű szabályozni s ezért a főzés gyorsabb, mint a gázkonyhánál. A kenyeret 15 perc alatt sütik meg, a pástétomot 9 és a kétszersültet 4 perc alatt. Minden étel számára külön edényeket alkalmaznak, melyeket csavarokkal lehet edénykötni a villámárammal és ismét elzárni.

* A fül belsejébe a szájból az ugynevezett Eustach-csővön át némely esetekben idegen tárgyak hatolnak be, melyeket azután csak a dobhártya felmetszésével lehet onnan eltávolítani. Nem rég egy angol kis gyermek gombostűt nyelt el s az eleinte

MÁRCZIUS 15-IKE BUDAPESTEN. — ÜNNEPÉLY A BUDAVÁRI HONVÉDSZOBOR ELŐTT.

Weinwurm fényképe.

mat. «Ej, ne gondold arra! Fiatal vagy te még. Szép ifjú feleséged van! Arra gondold!»

Ez a szó megtartott az életnek.

Volt egy jó barátom, Rákóczy János, Kossuth titkárja. Halál kandidátusa, mint én. Annak volt két lova, szekere. Menjünk együtt.

Hová?

A hol az asszonyomat feltaláljuk, Gyulára.

Fényes nappal, széles országúton szekerezünk végig, keresztül az elvonuló orosz táboron. Szembe találtuk a kozák ezredeket, a tüzéséget, gyalogságot: a vezénylő tiszték kardjukkal intettek, hogy mehetünk bátran.

Estére megérkeztünk Gyulára: ott találtuk a művésznöket. A lesújtó hír után az volt a kérdés, hogy most már hová?

Neki az alföldi pusztának, nádasoknak, berkeknél s aztán a Bükk erdősegei közé!

Rákóczy János, a kinek nagyon ismerős volt az arcza, rótszöke szakállú és hajú férfi volt.

biró elé állítanak, megmondom, ki vagyok? megmondom, mit tettem a szabadságharc alatt: itt vagyok, fizetek.

Ez az emlékezetem Gyula városára.

De még most is: «dum subit illius tristissimae noctis imago», hálával emlékezem meg arra a derék városra, mely nekem a honvesztés első éjszakáján menedéket adott, a hol azzal a fohászszal hajtottam álomra a fejemet, hogy «megvirrad még valaha!»

EGYVELEG.

* Léghajó által vontatott vasutat építenek jelenleg Bajorországban Reichenhall fürdő közelében a Hochstauffen hegyre. A léghajó 66 láb átmérőjű lesz s hordképessége 100 mázsánál több. Magának a léghajónak sulya 46 mázsa, 33-at számítanak az utazókra és a kalauz személyzetre. Hogy a hajó szilárd maradjon, a vasuti kocsit egyetlen sínre nehezedik alulról s oldalról s a sineket 15—15 láb távolságra erősen lekötik. Ha a vonat elért a hegy-

torkában okozott fájdalmakat, majd bal felében. Orvosi vizsgálat után bebizonyosodott, hogy a bal felben idegen tárgy van, főlvtágták a dobhártyát s onnan egy centiméter hosszú gombostűt vettek ki, mely már két hónapja volt a gyermek testében. Két hét múlva az operáció után a gyermek egészen meggyógyult.

* A légszuszálópákát forraló készülékül használja fel egy londoni iparos. Az utzalámpákban a láng felett üstben tart vizet, mely állandóan 120° meleg s különös készülék segítségével összeköttetésben áll a lámpa alján levő nagyobb viztartóval, hol mintegy 20° meleg víz van. Ebből a nagyobb viztartóból egy penny pénzdarab bedobása után 4/5 liternyi víz jó ki, melyet a forróvíz gőze már fölmelegített. Az élmés szerkezetül automatot előszerérettel használnak fel a kocsisok, de más szegény emberek is, hogy maguknak az utczán theát készítsenek.

* Néger ügyvédnél él és működik Chicagóban. Platt kisasszony a neve, folyékonyan beszél még az angolon kívül németül és francziául is s ezért mint kitérő ügyvédet is, különösen az idegenek nagyon keresik.

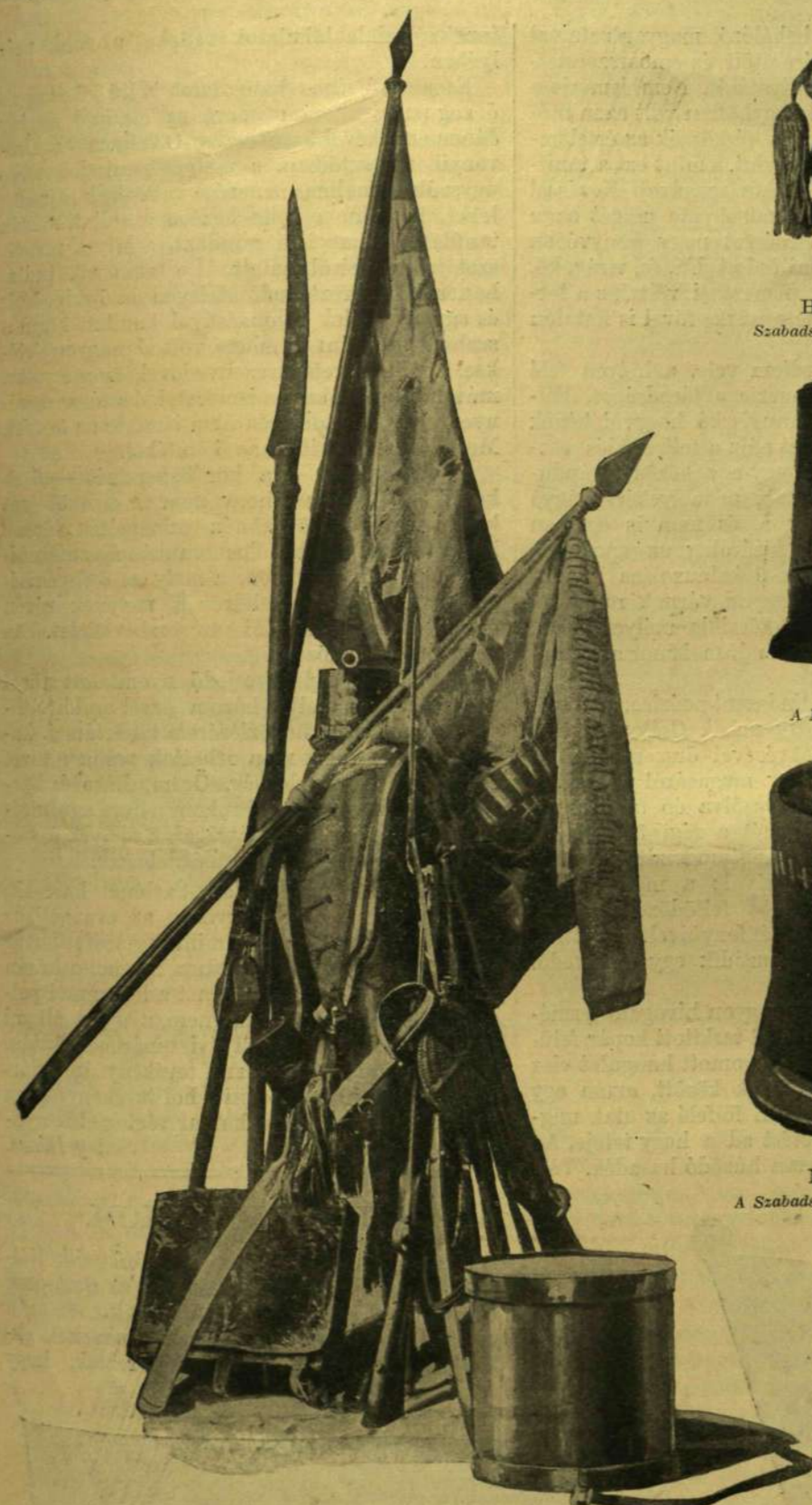
EZERNYOLCZSÁZNEGYVENNYOLCZ.

E czímmel ezelőtt néhány hónappal egy füzetes vállalat indult meg a Révai-testvérek irodalmi intézet részvénytársaság kiadásában. Jókai Mór, Bródy Sándor és Rákosi Viktor szerkesztése mellett oly czélból, hogy a márcziusi események ötvenedik évfordulójára egy nagy gyűjteményben egyesítve juthassanak a magyar olvasó közönség kezébe azon emlékek rajzai, melyek az 1848/49-iki szabadságharc viharos ideiből maradtak fenn.

Ezernél több ilyen képet sikerült a szerkesz-

közölt s ismertetett az 1848/49-ből fönmaradt eredeti rajzokból, ereklyékből. Az «Ezernyolc-száznegyvennyolc»-ban ezek is össze vannak gyűjtve, sok másokkal együtt. Egy ily nagy gyűjteményben, mely díszes kiállítású kötetben kerül az olvasó kezébe, sok érdekes dolog kerül együvé, a mi az illető kor jellemzésére szolgál.

Megtaláljuk itt a Nemzeti Múzeum, az Országos Levéltár, az Aradi Ereklyemúzeum, a bécsi cs. és kir. udvari, úgyszintén a hitbizományi könyvtár, a Kisfaludy- és a Petőfi-Társaság birto-
kában levő és számos magán-gyűjteményben őrzött ereklyék rajzait s egykorú képek másait.

Negyvennyolc évi katonai felszerelés.

1848/49-IKI EMLÉKTÁRGYAK. — Az «Ezernyolc-száznegyvennyolc» című munkából.

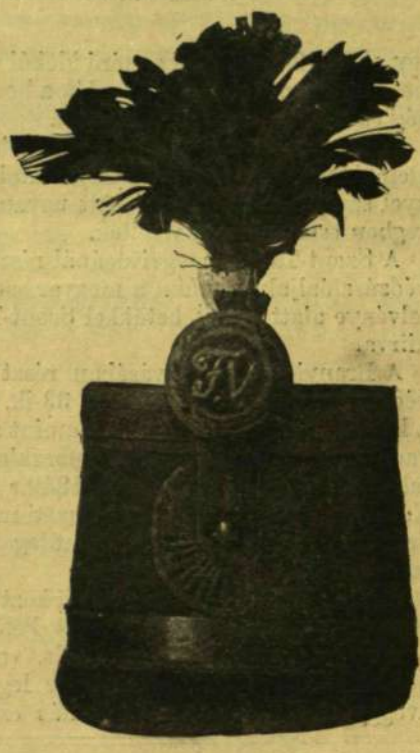
Honvéd törzstiszti sapka. Szabadságharcz Emléktárgyainak Országos Múzeumában Aradon.

Bőr csákó. A Magyar Nemzeti Múzeumban.

Magyar csákó 1848-ból. A Szabadságharcz Emléktárgyainak Országos Múzeumában Aradon.

Nádor-huszárs csákó. A Magyar Nemzeti Múzeumban.

Magyar csákó 1848-ból. A Szabadságharcz Emléktárgyainak Országos Múzeumában Aradon.

Veres sapkások fővege. A Magyar Nemzeti Múzeumban.

Lengyel tábori pap fővege. A Szabadságharcz Emléktárgyainak Országos Múzeumában Aradon.

tőknek összegyűjtienők, melyeket számos más írók közreműködésével rövid magyarázatokkal is elláttak. Az általában jellemző képek közt vannak csataképek, a szereplők arcképei, s a szereplők után maradt ereklyék ábrázolásai, továbbá házak, tájak, csataterkek képei történelmi sorrendben, nemkülönben azon időbeli viseletek, fegyverek, nagyjaink kézírásai, felhívásai, falragaszok, kiáltványok másai, sőt az azon kori torzképekből is találunk érdekes mutatványokat. Ezekhez sorakoznak azoknak a későbbi művészi alkotásoknak (festményeknek, szobroknak, stb.) másolatai, a melyek a tárgyalt korra vonatkoznak.

A «Vasárnapi Ujság» évtizedek alatt sokat

A könyv végén pedig a kor törekvéseit s történetét írta meg külön tanulmányban Marczali Henrik egyetemi tanár.

A vállalat összesen 30 nagy negyedréti 2—2 ivre terjedő füzetből áll, melyek már mind megjelentek s úgy egyenként, mint egy kötetbe foglalva is kaphatók. Egy-egy füzet ára 30 kr. Az egész munka füzött kötetben 9 frtért, diszkiadásban pedig 15 frtért kapható úgy a Révai-testvéreknél, valamint minden hazai könyvtárban.

A nagy terjedelmű gyűjteményből mutatványul átveszünk lapunk mai számába néhány rajzot, melyeknek ismertetésül a következő magyarázó jegyzeteket adjuk:

A honvéd gyalogság, valamint a mozgósított

nemzetőrségi zászlóaljok puszkája, többnyire Belgiumból hozott gyutacsos, hosszú szuronyal ellátott fegyver volt. A hadjárat lefolyása alatt elveszett, eltört, vagy az ellenség kezébe került puszkák a csataterén elesett vagy hadifogságba jutott osztrák katonák fegyvereivel pótolhattak. A felszerelés egyéb tárgyai: a barna posztóból készült és piros gyapot sujtással díszített atilla, valamint a magyar koronás czimerrel ellátott csákó és a fekete mellszijak kivételével az osztrák gyalogság felszerelésével azonos volt. A magyar sereghez átpártolt magyar gyalog serezek eredeti felszerelésüket mind-

végig ép úgy megtartották, mint a huszár serezek.

A 12-dik számú Nádor-huszárok legénységi csákója, valamint a huszár-tisztek bőr csákója a mostani csákóktól nagyon elüt. A híres 6-ik és 9-ik úgynevezett vörös sapkás honvédszázaljak legénysége és tisztjei vörös posztóból készült sapkát viseltek, még pedig Damjanics kívánatára, kinek vezénylete alatt magukat már Szent-Tamásnál és Lagerdorfnál ép úgy kitérítették, mint a szabadságharc minden nevezetesebb csatájában.

A rajzban közölt 1848/49-ki magyar csákók közül az egyik még az ország koronás czimerével, a második pedig minden dísz nélkül van s

Baka-csákó.

A Magyar Nemzeti Múzeumban.

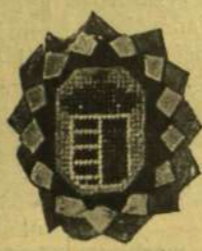

Nádor-husár csákó.

Az első kokárda.

! A Kisfaludy-Társaság ereklyéi közül.

Petőfi kokárdája.

Tüzér csákó.

A Magyar Nemzeti Múzeumban.

így az 1849 április 14-ike utáni időből való. Ezekhez majdnem teljesen hasonló a honvéd tüzérség és a volt seregredek csákója.

A honvéd törzstiszti sapka Kápolna után a Dembinsky és vezérkari tisztjei által viselt lenygel sapkák mintájára készült ugyan, de a selegben csak kevesen viselték.

A Szent-Tamás megvívásánál részt vett honvédzászlóalj *zászlóján* a magyar szent korona jelvénye alatt arany betűkkel Szent-Tamás van kiírva.

A Branyiszkö megvívásában részt vett honvédzászlóalj, nevezetesen a 33-ik, a 13-ik és a két beszerzei zászlóját, valamint az Ujházyvadászok zászlóira fehér selyemszalagokat kaptak «Branyiszkö február 5. 1849.» felirással. Két ilyen szalag a magyar nemzeti múzeumban őriztetik, míg a többi valószínűleg Világosnál az oroszok kezébe jutott.

A Kisfaludy-Társaság ereklyéi közt megőrzött *nemzeti színű kokárda*, melyet Petőfi Sándor a márciusi napok elején viselt, valószínűleg női közből kapott ajándék, mire leginkább az üveggyöngyökből himzett koronás czimer vall.

EMLEKEZÉS SARLAY JÁNOSRA.

Azon csendben dolgozó emberek egyike, a kiknek nevét rendszerint csak akkor veti föl a nyilvánosság, mikor a sírfajokon ott feketélik a *voll*. Ötven évig tanított s valami félre eső faluskából — egy év óta nyugalomba vonultsága helyéről — jut hozzánk halálának a híre, mint «nagy idők tanujás».

A lefolyt tíz év többször összehozott vele a nyári időben, a melyet a Szepesség egy regényes fekvésű helyén töltött a gr. Csáky Albinék vendégszerető házában, mint úgyszólván családtag. A minden szépért és nemesért lelkesülő grófné oktatója volt éveken ezelőtt; később a család gyermekei csüggték a szaván. Sok ismerettel a fejében megvolt az a ritka, értékes adománya, hogy másokat is könnyen ismeretei részesévé tudott tenni. Egyszerű, világos, az

értelmet úgyszólván behálózó magyarázataival mindig a dolog velejére ütött és emberszeretettel gyakorolta nemes hivatását. Nem ismerte a türelmetlenséget és kifogyhatlan volt azon módok kitalálásában, miképp férközzék az értelemhez vagy a szívhez a szerint, a mint ezt a tanítványának egyénisége hozta magával. Kevéssel megelégedett és gazdagnak érezte magát azon kincsével, hogy a természet nagy könyvében világos látással olvasni tudott. Fű, fa, virág, kő, bogár legbizalmasabb ismerősei voltak s a természet rajongó szeretete szürke fűvel is fiatalon tartotta őt.

Mikor megismerkedtem vele, a hetven felé járt, és még nem ismerte a fáradságot. Félnapos barangolás a Branyiszkö hegyvidékének erdős kanyarutait közt nála a felfrissülés eszköze volt. Eszembe jut egy-egy közös kirándulásunk. Nem félnaposak, a melyekért virágó szemmel néztem föl reá, és nem is egészen olyanok, a melyeket kizárólag az apostolok lovain tettünk meg. Az ő kalauzálása mellett jártam össze-vissza a szepesi várnak romjait s a vele kapcsolatos ama köszikla mélyedéseket, a melyeket «Drevenyik» néven ismer az ottani földnép.

A várom Szepes-Mindszent poézise, a Drevenyik szikla rejtkei egy másik Csáky fészke. Mindszentre, nyílt fekvésével őrszemét vet a szemben emelkedő hegy magasáról a rom, a Drevenyik szépségeit úgyszólván ép úgy magában rejtja a föld, mint azét a régi fészekét, a melyhez tartozik. Mindszent messziről integet hosszú, barátságos faszorával; a mélyedésben fekvő Hottkőcz valóságos felföldözés számba megy téres parkjának sötét fenyűivel. Közvetlen e parkkal összenőttén húzódik egy emelkedő. Az a Drevenyik.

Első pillanatra nem nagyon hívogató természeti szépség az ő kövekkel tarkított kopár felületével. Egy kissé sivár, nyomott hangulat visz hozzá tetemőn át, sírkövek között, aztán egy gyér levelű faszor mutatja fölfelé az utat, mig-nem váratlan meglepetést ad a hegy teteje. Az egész láncz egy hosszan húzódó hasadék. Vá-

tozatos sziklaalakulatok rejteke a föld mélyében.

Ez a sa'átság hangulatot keltő kövilág az ő zeg-zugaival rám nézve az elhunyt Sarlay János emlékével kapcsolatos. Ő kalauzolt a Drevenyik útvesztőiben, a melynek minden köve úgyszólván bizalmas ismerőse volt. Csak sajnálni lehet, hogy nem vette kezébe a tollat, mások tanulságára megírni mindazt, a mit a természet jelenségeiről tudott. De nemcsak tudta, hanem át is érezte azt. Melegben érző szíve volt és egy ifjú lélek rajongásával kutatótt künn a szabadban. Mint «ember» volt ő nagyon értékes. Együtt érzett a szenvedővel, öröme volt a mások öröme, széles ismeretei dacára szerényen visszahúzódott és nem ismerte az önzést. Megadó tisztelet illeti az ő emlékét.

A jubileumot — a kor betegségét — ő se kerülhette ki. Igaz, hogy nem tíz-tizenöt éves kötelelességteljesítés czimén ünnepelték társai, hanem közel félszázados munkássága után kivételképp azon a czimén, a mely az ő egyéniségének teljesen megfelelt s a melynek révén érdemes is ünnepelni az ember-életet. Az «ember»-nek adóztak.

Egy kis 25 lapra terjedő nyomtatott füzet van előttem, a melyet három évvel ezelőtt állítottak össze az ő üdvözlésére a tanártársai. Találókép jelszavakat nem írhattak volna a füzet élére mint a «Boldogság, Öröm, Béke és Szeretet». Ezek voltak az ő rokonszenves egyéniségének kidomborodó sajátosságai, a melyek összességükben a lélek harmóniáját jelentik.

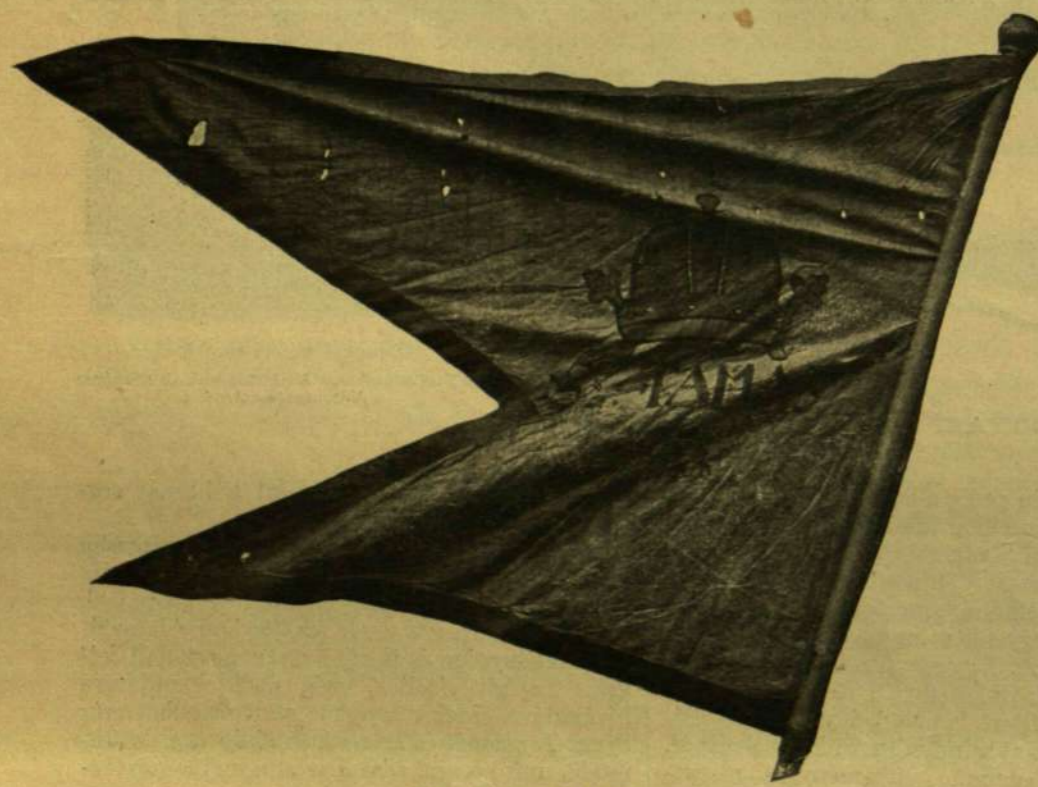
Ötven évvel ezelőtt Nagy-Sarlónál harezolt, aztán harmincz évig Szarvason az evangélikus iskolánál tanított, a hol mint természet-buvar mellékesen az indigo kultura meghonosításán fáradozott hasztalanul; onnét a homonnai polgári iskolához került, mig-nem a győri állami reálisiskolánál töltött hét évi tanárkodás után, tavaly fejezte be közhasznú tevékenységét. Sár-bogárdra vonult nyugodni a hol tevékenységhez szokott lelke aztán csakhamar végleg el is nyugodott. *Szűry Dénes.*

A JÓKAI-BILLIKOM.

A tavalyi márciusi ünnepen Mikszáth Kálmán szép beszéddel avatta fel a *Budapesti Újságírók Egyesületének* Jókai-billikomát; a sajtószabadság születése napját ünnepelték ekkor az újságírók, és úgy határoztak, hogy

Verbunkos lobogó.

A szent-tamási lobogó.

A Magyar Nemzeti Múzeumban.

ezután minden esztendőnek márczius 15-én ünnepi lakomán köszönték a sajtó szabadságát, ezzel a remekművű billikkommal. Az idén is Mikszáth Kálmán mondotta a billikomos beszédet, köszöntvén a márcziusi nagyok emléket és éltetve az utódokat, kik el vannak határozva, hogy az elődök nagy vívmányát, a szó és sajtó szabadságát ezután is megvédik.

E gyönyörű műtárgyat a nagy közönség is megnézheti; ott őrzik az iparművészeti múzeumban a régi magyar ötvösművészet remekei közt. Hatalmas, aranyozott, drágakövekkel kirakott, vert ezüst kupa vagy 40 centiméter magas. Nemes renaissance alkotás, a mely, mivel készítője platinát is olvasztott rá, olyan, mintha a magyar ötvösség fénykorából maradt volna ránk. Széles talpának sodrott arany kigyózó rajzából, zománcszirmok közül, smaragd kövek csillognak ki. Négy triton közül nyúlik ki a serleg nyaka, a mely négy oldalt griff-gyámszobrokat hord. Ezeken nyugszik maga a kupa. Finom kiveret acanthus levéldisztimény közt két dombormívű medaillon a billikom emlékeztetést voltát hirdeti. Az egyik a múzeumi jelenetet, *Petőfi* a múzeum oszlopcsarnoka előtt ábrázolja, mikor a *Talpra magyart* szavalja, a másik *Jókai* relief képe. Zománcozott virágok környezik a két képet, közöttük csillogó smaragdok, ragyogó granátok, s a virágok termői helyén drágagyöngyök. A kupa oldalát díszít nemes renaissance díszitmények egy-egy nagy tűzománc szem közé fonódnak. A serleg födéle a magyar zománczó művészetnek valóságos remeke. Filigrán lapzománcvirágok, tűzománcszirmok egészen beborítják a kiemelkedő korona talpát. Ez a korona, zománczeleivel, igazi magyar stílus plasztikai mű. Magasra törő ágai közül a szabadság nemtője emelkedik ki, a világszág diadalát hirdetve. Egyik kezében lobogó fátylát fog, másik kezén még rajta van a bilincs, de láncza széttépve csúg le a vaskarpereczről.

Maga ez a finom szobormű, de meg a két dombormívű medaillon eléggé érthetően hirdetik a Jókai-billikom symbolikáját, de a földel körirata szóval is elmagyarázza. Jókai Mór e szavakat vésette a földel borító-talpára: «*Szabadság, Testvériség, Egyenlőség! 1848 márczius 15.*»

A billikom Bachruch Károly budapesti ötvös műve, ki féltévig dolgozott ezen szép és sikerült művön.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A honvéd-világból. *Irta Zalár József.* Budapest 1898. A kötet, melylyel az ötvenes évek veterán költője a szabadságharc félszázados fordulóját ünnepli, valóságos fiatalos hévtől árad. Zalár a nagy eseményeknek nemesak szemtanúja volt, hanem tevékeny részt is vett azokban. Ott harezolt Damjanics zászlója alatt az alvidéken a ráczok ellen s később is a rettenthetetlen vezér oldala mellett küzdött Szolnoktól Komáromig. Teljes joggal írja az előhangban:

Vérmeződön én is jártam,
Virágain elméláztam,
S azután is, mikor éj lett,
Hideg éj és télnél télebb,
Föl-főlnéztem az egekre,
A torlódo föllegekre,
S ha egy csillag meg-megvillant,
Láttam, mozdul egy-egy sírhant...
Vértengernek piros gyöngye!
Temetőnek téli-zöldje!
Vérvirágok, téli-zöldnek
Minden szálán áldás s könnyek...
Szakasztottam egy-két szálát,
Összekötöm bokrátnak.
Nem tudom, nem hull-e szerte,
Nem hervad-e el kezembe...

Zalár köteté valóságos történeti körkép, de nem annyira a napi eseményeket festi, inkább generzerű jelenetekben mutatja be a nagy időkét. Elvezet bennünket a tábor-tüzekhez, hol vígan aprítják a juhót a bográcsba s egyik szóza, másik paprikázza; a csata hevőbe, hol Damjanics lelkesítő szavára nemesak az ágyúk döngő torkának, hanem a kénköves pokolnak is neki rohanna a honvéd. Látjuk, a mint hosszú, fáradsztó menetben a honvédzászlóalj a poros útról a virágos rétre csap, de a vezér nem engedí, hogy a fűvet letiporják, a gyalogúton men-

A Budapesti Újságírók Egyesületének Jókai-billikomja.

nek egyenkint, csak egy-egy szál virágot szakítva csákójuk mellé. Mint Petőfi Bemet, úgy csodálja és magasztalja Zalár Damjanicsot. A hős tábornok neve fordul elő leggyakrabban a költeményekben, látszik a mély vonzalom, melyet a költő iránta érzett. A kötet nemesak a szabadságharc eseményeit írja le, a multban messzebb is visszamegy, egészen Kossuthnak pestmegei követé való megválasztásáig, számos költeménye pedig — többnyire 1848-ra való vonatkozással — a szabadságharcot követő gyász időkből, vagy épen napjainkból meríti tárgyát. Mutatványul álljon itt a kötetből a következő költemény:

A hős árnyak.

Arad mellett foly a Maros,
Sötét az ég, nem csillagos.
Felhők közül kitor a hold,
Mély sírjában ébred a holt.
Hold sugári leragyognak,
Nyílik szája sírhalmoknak,
Kardja után nyúl ki a kéz,
Mély sírjából kél a vitéz.

Jó barátok, hű bajtársak,
Csillagai a csatáknak,
Halhatlanok a halálban —
Előlépnek tizenhármán.

Megállnak a Maros partján,
Sötét arccal és mogorván,
Borús szeműk felvillámlik,
Látják a hont a határig.

Semmi jel sincs — miben hisznek,
De nem hisznek szemeknek;

Hallgatóznak reménykedve:
Ha valahol zaj ébredne.

Hallgatóznak szívök dobog:
Csörren-e kard, pereg-e dob?
Harsog-e már a trombita?
Merről nyert a paripa?

De semmi nesz, de semmi szó,
Elrejtve még a lobogó.
Hallgat hegy-völgy, csendes minden,
Mint a tenger a szélescsendben.

«Tűnjünk! — nincs még itt az idő...
Fogadj vissza, oh temető!
S meg sem állnak a sírmélyig...
Minden éjjel ezt ismétlik.

Petőfi-dalok. Langer Viktor jó nevű zeneszerző összegyűjtötte azoknak a daloknak egy részét, melyeket különböző zeneszerzők Petőfi költeményeire írtak. A gyűjtemény ily czim alatt jelent meg Rózsavölgyi és társa kiadásában: 1848—1898. *Petőfi-album. 100 ének és dal Petőfi költeményeire, énekhangra, zongora kísérettel.* A gyűjteményben a következő zeneszerzőktől találunk dalokat: id. Ábrányi Kornél, Beleznay Antal, Doppler Károly, Egressi Béni, gr. Festetich Leó, Fűredi Mihály, Hubenai Klára, Langer Viktor, Lányi Ernő, Mihalovich Ödön, Mosonyi Mihály, b. Orcey Bódog, Ögyek, Simonffy Kálmán, Szénfy Gusztáv, Thern Károly, Volni Vilmos, Zimay László, tehát régiebb és újabb zeneszerzők, s ezenkívül ismeretlen eredetű dalok Petőfi költeményeire. Az érdekes gyűjtemény ára, czimképes kiadásban, 4 korona.

Előfizetések. Sajó Sándor, kitől lapunk is több sikerült költeményt közölt, szétszórvra megjelent verseit egy kötetbe összegyűjtve adja ki. Megrendelhetni a szerzőnél Jászberényben (állami főgimnázium) bérmentes küldéssel 1 frt 20, diszkötésben 2 frtért. — *Szegény legények* czimén jelenik meg egy kötet elbeszélés és rajz *Várkonyi Dezsőtől*, ki a régiebb hírlapírók csapatjához tartozik. A kötetet Veszprémben Köves és Baros könyvnyomdája adja ki s 1 forinttal lehet rá előfizetni.

Nemzeti színház. Márczius 11-ikén került színre a nemzeti színházban Coppée ötfelvonásos drámája *A koronáért*. Francziából fordította Ábrányi Emil. A franciaia romantikus drámaíródalom nyomán jár ebben Coppée, s úgy tetszik, hogy legszívesebben Hugo Viktorra hallgat. Szerkezete is szabályos, versei szépek s Ábrányi Emil fordítása jól visszajadja. De romantikájától vagy a közönség elszokott már, s azt mondja, hogy ismeri már a történetet a szarnok apáról és a szabadságharc lelkesülő fiáról, vagy Coppée nem az a mester, ki a romantikát föléleztheti, noha költészetének elég a színe és drámájában sok a szép és megható.

A költő a regényes történet színhelyeül a Balkánt választja, a hol alakjainak hősi küzdemeihez élt tér és alkalom nyílik. A XV. században él mint harcász vezér a Balkánon Brankomir Mihály, védelmezte a szabadságot és a keresztény vallást. De ő koronára is vágyik, s erre tüzi felesége, Bazilid, a görög császár lánya. Mihály kegyetlen és zordon, míg fia, Konstantin, nagylelkű. Mikor először látjuk, diadalmas csatából tér meg és zsákmánya közt van egy táncos lány, Milicza is, a ki beleszeret a fiatal hősebe. A Balkán népe nem Brankomir Mihályt választja királynak, hanem egy öreg püspököt. A feleségétől izgatott Mihály akkor kész elárulni hazáját a töröknek is, csak hogy a koronát megnyerje. Fia, Konstantin, az árulást megakadályozza, s a válságos pillanatban, mikor a török sereget értesítő tüzeknek ki kellene gyúlni, apa és fia fegyvert ragadnak egymás ellen, és Konstantin leszurja apját. Mindenki azt hiszi, hogy Brankomir Mihályt török fegyver ejtette el. Hősnek ünneplik, lovas szobrot emelnek neki. Konstantint, az apagyilkost elhagyja most már harci szerencsége. Mostoha anyja is hiába igyekszik rábeszélni, hogy a koronáért szövetkezzék a törökkel. Minden ellene fordul, a veszedelmekben fölingerült nép árulónak tartja. Ha megmondaná, hogy atyja volt az áruló, s hogy ezért ő ölte meg atyját, mindjárt tisztáhatná magát, de ezt nem akarja. Oda kótik mint árulót atyja szobrához, s mindenki szabadon bántalmazhatja. A halál megváltás volna számára, de hol van a halál? A dráma befejezése poetikus. Jön a szeretője, Milicza, és meghozza a halált. Tört ragad, leszurja Konstantint, aztán saját szívét dőfi át. Sok szentimentalizmus és kevés indokolás van a darabban. A közönséget azonban érdekelte a fényes kiállítás. A legtöbb siker *Mihályinak* jutott Konstantin pathetikus szerepében, s vele együtt *Jászai Marinak*, a csabító és nagyravágyó fejedelemtasszonynak, kinek sokat kell szavalni. *Márkus Emilia* (Milicza) többször megindította a közön-

Az «Ezerjölcseszázegyenvennyolc» című munkából

A KÁPOLNAI CSATA 1849 FEBRUÁR 16-ÁN. — Egykorú könyvrajt a bécsi os. és kir. udvari könyvtárban.

séget. Szacsay (Mihály), Bercsényi, Gyenes, Egressy, Ivánfi szerepei érdekelték még a közönséget.

A színházak márczius 15-iki előadásai. A Vig-színház, Népszínház és Magyar Színház alkalmi darabokról gondoskodtak a márczius 15-iki ünnepekre.

A Vig-színház látványosságokra nem törekszik, de a nemzeti ünnepre igénybe vette a költészetet. Kozma Andor «A szabadság ünnepére» címűen írt három képből álló színi költeményt szépen hangzó versekben. Az első kép: «Fényzőn», s ez a szabadságharc idejére vonatkozik; jön utána a «Ború», a szomorú napok s végül a «Béke», az 1867-iki kiegyezés. Az első képen egy holdog völgyégy meghozza a faluba az 1848 márcziusában történt események híreit. A mágnás, földesúr, pap, ifjú, jobbágy beszélgetnek erről. A második képen már elmúlt a szabadságharc. A völgyégy, a ki azóta férj és apa lett, a szabadságharc után elhijdosott, de most visszatér. A fölkelő nap látványával biztatja övéit: «A jobb kor jönni fog, mert jönni kell.» A harmadik kép, a «béke», 1867-ben játszik, a koronázás előtti napokban. A faluban örvendenek a koronázásnak.

Ismét törvényes koronás király
Szeliden, bölcsen országol felettünk.

Szépen rendezett előkép zárta be a színi költeményt, s a színház összes tagjai megjelentek a magyar koronás címer körül. Fáy Szeréna, Fenyvessy, Balassa, Mátrai, Góth, Gal érvényre juttatták a költemény szépségeit. A szerzőt minden kép után kitapsolták. Végül Jókainak egy kis színpadi apróságát játszották: «Melyiket a kilencz közül.» Ez egy szegény csizmadia jószívének története. Kilencz gyermeke van, egyet egy gazdag úr magához venne, de az apa egyikől sem tud megválni. Hegedűs, Kazaliczky és Mezei Ilon hatással játszottak.

A másik két színház a kiállítás minden díszét, a látványok tarkaságát, a színpadi csoportozatok elevenségét, harci jeleneteket, tableaukat igénybe vett. Mind a két színmű az 1848-diki eseményekből vette tárgyát s tartalmuk drámaiságával, a kidolgozás formásságával, s az érzésre s hazafiságra ható szellemökkel felülemelkednek a megszokott alkalmi darabokon. Hatásuk tartósnak ígérkezik s minden este nagy közönség előtt ismétlik.

A Magyar Színházban márczius 12-ikén adták először az Aranylakodalom (1848—1898) alkalmi látványos játékot; írták Beöthy László és Rákosi Viktor, zenéjét összeállította Fekete J. A darab úgy kezdődik, hogy Koltai altábornagy aranylakodalmát üli, s az unokák és jóbarátok kérésére elmeséli véres mézes heteit. A szabadságharc kiszakított képeit látjuk azután. A két szerző leleményesen állítja össze az izgalmas jeleneteket, melyeket Koltai szereplése fűz össze. A piskii csata, Budavár bevételére a leghatásosabb képek. A történelmi alakok közül is többen megjelennek. A szerzők juttatták a poézisből is a darabnak, a színpadi hatást pedig tánc, a rendező és díszletmester fokozzák. Az előadás is jó, s a közönség folyton tapsol. Az első előadásra az igazgatóság a honvédménház lakóit is meghívta; ott ültek az erkély első sorában s a közönség lelkesen megtapsolta őket.

A Népszínház alkalmi darabjának címe: 1848.

(Hadak útja). Irta és zenéjét szerezte Verő György. Márczius 15-ikén került színre. A mozgalmás darabban is szerepel Bem, Petőfi s feltűnik a szabadságharc ünnepelt alakjai. Az öreg honvédek itt szintén jelen voltak az első előadáson, és riadó éljenzésekben részesültek. A darab a márczius 15-iki pesti eseményekkel kezdődik, s megjelennek az első magyar kormány tagjai is. A színpadon nagy tömeg mozog, korhű öltözetben. A szerző cselekményt is vegyített a látványosságok sorozatába. Két székely

Az «Ezerjölcseszázegyenvennyolc» című munkából.

BEM ÉS PETŐFI. — Gregas Imre festménye.

férfi versenyez egy asszonyért. Darkó György ugyanis elhagyja feleségét, hogy részt vegyen a szabadságharcban, míg Balta János, ki Darkó feleségét szereti, az ellenséghez pártol és boszút esküszik, de maga pusztul el. Van egy szerelmes lány is, ki katona ruhát ölt. Bem, Petőfi, a piskii csata a közönségre el nem tévesztheti hatását. A mozgó díszletek közt láthatni a hadak útját, a mint Csaba vezér hozza a levegőben a székelyek segélyére a hunokat. Az ünnepies hangulatot a látványos színmű egész folyamán megtartja a nézőben. A darab azzal végződik, hogy az ősz Kossuth fény és tündöklés közt tekint alá a felhőkől a fővárosra, honnan a himnusz hangzik föl hozzá. Az előadás hatását emeli Blaháné és Kury Klára játéka és éneke.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia márczius 14-iki ülésén Than Károly elnökelt. Lenhossék Mihály, a ki a göttingai értekezést olvasott a centrosomáról. Ezután Kéty Károly adta elő saját kutatásainak eredményét «A dobhur-chorda-tympáni-, boncz-tani- és élettani viszonyai klinikai megfigyelések alapján» címmel. A harmadik felolvasásban Fodor József terjesztette elő ama vizsgálatok eredményét, melyeket Rigler Gusztávval együtt végzett a typhussal fertőzött állatok véreiről. Előadta, hogy a typhusos állatok vére ugy hat a typhus-bacillusokra, mint a typhusos beteg ember vére: vagyis megszünteti a bacillusok mozgását és egybetapszítja azokat. Ez észlelet szerint a typhussal mesterségesen fertőzött állatok vére alkalmas a typhus-bacillusok felismerésére. Ezután Rados Gusztáv bemutatta az orthogonális helyettesítések egyúttartóiról szóló értekezését és Tóth Béla dolgozatát az algebrai felületek magasabb rendű érintő síkjairól. Utána Entz Géza terjesztette be Francé Rezső dolgozatát a colloidyon, triicliatium szervezetéről, végül pedig Than Károly mutatta be «Chemijája» első kötetének most megjelent részét.

Az «Ezerjölcseszázegyenvennyolc» című munkából

A PISKII CSATA 1849 FEBRUÁR 9-ÉN. — Braidwieser festménye a Szabadságharc Emléktárgyainak Országos Múzeumában Aradon.

MI UJSÁG?

*Lapunk mai számához posta-utalvány mellékelve, az e hó végén lejárá előfizetések könnyebb teljesítése végett. — Az előfizetés megújításánál sziveskedjenek olvasóink czim-szalagjukból, mely alatt a lapot kapják, egyet a posta-utalvány szelvény hátulsó lapjára fölragasztani, és így küldeni be kiadóhivatalunknak.

Az ápril 11-iki ünnep. A képviselőház megszavazta a törvényjavaslatot, hogy ápril 11-ike az 1848-iki törvények szentesítésének napja ezentúl munkaszünetes nemzeti ünnep legyen. Az első ápril 11-ike húsvét másodnapjára esik, s a fővárosban a hivatalos körök nagy fényvel ülik meg. A király is megérkezik az ünnepre. Az országgyűlés két háza együttes ülést tart, hódoló feliratot intéz a királyhoz, s ezt küldöttség viszi a trón elé. A főváros is ünnepi közgyűlést tart, este pedig a főváros polgársága fátylós menettel vonul a királyi lak elé.

A fátylós menetben esakis azok a testületek, intézetek, stb., vehetnek részt, a melyeket a fővárosi hatóság erre felhív. Részt vesznek a menetben a főpolgármester és a polgármester vezetése mellett a fővárosi tanács, a törvényhatósági bizottság és a kerületi választmányok tagjai, a fővárosi állami és magán-tisztviselők, egyesületek, körök, ipartestületek, az ügyvédi kamara, orvos-egyesület, hírlapírók és művészek köre, a fő- és a középiskolai tanulók, stb. A polgármester fölkérte a budai dalegyesületet, hogy fön a várban, a királyi palota előtt színi előadást rendezzen. A menetben három katonai zenekar játszik, még pedig a honvéd-zenekar a menet elején, egy másik a közepén és egy a menet végén. A menet gyűlékezése és a rendezkedés a városháztéren, a belvárosi plébánia előtti térségen és a Petőfi-téren történik.

Stefánia főhercegnő gyógyulása. Stefánia özvegy trónörökösne örvendetesen gyógyul súlyos betegségből. Már el is hagyhatta az ágyát. Közélebb Bécsbe érkezik édes atya, Lipót belga király is és

a főhercegnő húga, Klementina belga királyi hercegnő.

A márczius 15-iki ünnepekből. A szabadságnap ötvenéves fordulóját az iskolák nagy részében is megülték, szavalatokkal, felolvasásokkal. A reformátusok budapesti főgimnáziumában a hazafias ünnepély Szász Károly ref. püspök elnökle alatt ment végbe. Szalay Károly tanár hatással szavalt az ünnepélyen ódját, melyből közöljük a következő részeket:

Vak éj borult az elnyomott hazára,
Gyász ülte meg a honfi kebleket.
A gondolat merészrópti sasára
Önkény rakott sebző bilincseket;
S kit ezer év szilaj hullámvérése
Megtépe csak, de meg nem ingatott:
Az árva hon s borongó nemzedéke
Némán viselte a gyalázatot.

De napnyugatról csillag fénye rezdül!
S nyomában két szabadság szent napod;
Izzó tüzed a földgolyón keresztül
Söpör, mintha vetésbe láng csapott...

... Van-e elég virága száz tavasznak,
Babért körülni homlokotk köré
Ti névtelen félistenek? S panasznak
Kel-e szava, mert dísan öntözté
Szív-véretek e földet, hogy segitsen.
Naggyá növelni hős erőnyeket?
Ily hősöket oly népnek ad csak Isten,
A kit nagyon, véghetienül szeret!

A régi Pilvax-kávéház márcz. 15-iki ünnepe. Az egykori Pilvax-kávéház, a márcziusi fiatalok gyűlekező helye, most is megvan a Koronaherceg-utcában, csaknem olyan állapotban, mint ötven évvel ezelőtt. A közönsége azonban más, a pezsgő fiatalok helyett mérsékelt polgárok, szédátus pontossággal jönnek, kiszámított ideig maradnak és programmszerűen távoznak. Nyugodtabb, zajtalanabb kávéháza talán nincs a városnak. Mióta mint Pilvax-kávéház megszerezte történelmi nevét, azóta hívták Privorszky-kávéháznak, Sója-kávéháznak,

most pedig Sovanecz-kávéház. A jelenlegi tulajdonosa, Sovanecz János a márczius 15-iki évfordulót szintén megünnepelte, lefestetve Petőfi és Jókai arcképét, s a törzsvendégek jelenlétében leplezték le márczius 15-ikén délután. A két arckép közt elhelyezték a híres «tizéket pont» egy eredeti nyomtatványát szép rámban. Hercegh Mihály, az egyetem rektora mondott alkalmi beszédet, dr. Kovács Dénes hírlapíró, Aradi Antal ügyvéd, Bartók Lajos a Petőfi-társaság alelnöke beszéltek még, Tóth Odön az egyetemi ifjuság nevében szólt, s Ditrői Nándor joghallgató elszavalt a «Talpra magyar»-t.

Kriegner-féle Akácia Arczereme 1 frtért. Szap-pan 50 krért kapható országszerte a gyógyszerárakban. Főraktár Budapest, Kalvintér, «Korona» gyógyszerár.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

	egész évre	félre	negyedévre
A Vasárnapi Ujság	8 frt - kr.	4 frt - kr.	2 frt - kr.
A Világkrónikával együtt	9. 60	4. 80	2. 40
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	12. -	6. -	3. -
A Világkrónikával együtt	13. 60	6. 80	3. 40
Csupán a Politikai Ujdonságok	5. -	2. 50	1. 25
A Világkrónikával együtt	6. 60	3. 30	1. 65

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

Gróf SZÉCHENYI IMRE, volt berlini nagykövet, a magyar arisztokrácia egyik legtisztelendő tagja, elhunyt Budapesten e hó 11-ikén, 73 éves korában. Életét a diplomáciai pályán töltötte és kivált berlini nagykövetségéhez fűződnek sikerei. 1825-ben született Bécsben, a hol édes apja, Széchenyi Lajos gróf, Zsófia főhercegnő főudvarmestere volt. Édes apja Rómában volt nagykövet, s diplomáciai pályáját mint attasé 1845-ben itt kezdte meg atya mellett. 1848-ban követségi titkár lett Stockholm-

ban, majd a német követéshez került Frankfurtba, a hol Bismarckkal, az akkori porosz követel barát-ságot kötött. A mikor a következé estendőben Szentpétervárra rendelték ügyvivőnek, ott újra találkozott Bismarckkal. Széchenyi grófot aztán Nápolyba neveztek ki követnek s ott maradt, a míg össze nem dönt a nápoli király trónja. A gróf visszavonult a magánéletbe s öccsével Dénessel gazdálkodott. 1865-ben feleségül vette Sztáry-Szirmay Alexandra grófnőt. Az 1865—1868-diki években országgyűlési képviselő volt s a konzervatívokhoz tartozott. Ez időben a főváros művészi mozgalmában is részt vett, különösen mint zenepártoló. Gróf Károlyi Alajos Berlinből Londonba neveztetvén ki nagykövetnek, 1878-ban Széchenyi Imrét neveztek ki Berlinbe. Nagy bizalommal teljesítette a diplomáciai tisztet, és sok kitüntetés érte. 1892-ben nyugalmra vágyván, elhagyta Berlint s haza költözött. Ideje egy részét horpácsi birtokán töltötte, hol az 1893-iki községi hadgyakorlatok alkalmából Vilmos császár meglátogatta. Halála alkalmából ő felsége a király, valamint a német császár és az öreg Bismarck is kifejezték részvételt. Holttestét Nagy-Cenkre, a család sírjából szállították.

Özv. Szívos MRHALYNE, szül. Várady Judit aszszony, Hajdu-Szoboszló néhai nagyerdemi ref. lelképásztornának özvegye, elhunyt e hó 8-ikán, 77 éves korában, özvegyének 26-ik estendejében, H.-Szoboszlón. A népes családi körben nagy szeretet közt és minden ismerője tisztelőben élt matróznál március 10-ikén körözést temették el. Lapunk jeles tollú dolgozója, Szívos Béla édes anyját gyászolja az elhunytban. A gyászban osztoznak: Szívos Béláné, szül. Zsoldos Mária; Szívos Géza nejevel, szül. Tóth Erzsébettel; Szívos Aranka férjével dr. Závory Sándor gleichenbergi fűrdőorossal és gyermekeivel, Bélával, Leonával, Arankával és Margittal.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: MESTER ISTVÁN, ítebi cz. prépost, győri székesegyházi órkánok, szentszéki úlnök és aranyis pap, ele-tedék 80-ik, papságának 54-ik évében, Győrben. — PUSZTAY JÁNOS, nyug. cizlóka-hosszmezői plébános, aranyis pap, 80 éves korában. — PLAVCSZKY JÓZSEF, somosi plébános, törvényhatósági bizottsági tag, 53 éves. — DEME JÁNOS JÓZSEF, premontrei tanár, Jászón, 48 éves korában. — BENKŐ LÁSZLÓ, földbírtokos, Nyitra megye egyik legismertebb fia, Nyitra. — SÉDA ERNŐ, volt esztergomi pap, ki az egyházi rendből kilépve, bankhivatalnok lett a fővárosban, s több történelmi és társadalmi munkát is irt. — ORBAN KÁROLY, földbírtokos, 1848—49-iki Mátyás-huszárfőhadnagy, 75 éves, Mező-Madarason. — SZENTPÉTERI JÁNOS, kereskedő, 90 éves, Maros-ujváron.

Özv. MRSKOLCZY LAJOSNÉ, szül. Kólcsey Klára 81 éves korában Debreczenben, holttestét Almódra szállították. — Ifj. WIRTH KÁROLYNÉ, szül. Veores Etelka, 35-ik évében, Győrött. — Özv. FLEISCHER LUDOVIG, szül. Nicschburger Rákhel, 90 éves korában, Budapest. — SINSCH ALFRÉDNÉ, szül. Milán Ida, a pozsonyi Nobel-féle dinamitgyár igazgatójának jótékonyaságáról ismert hitvese, 51-ik évében. — PITROFF Rezsőné, a kassai kir. tábla bírójának s most kinevezett kuriai bírónak neje, Kassán. — Özv. HUSZARL AMANNÉ, szül. Deutsch Antónia, 59 éves, Budapest. — Özv. ROZSNYAY PÁLNÉ, szül. Kulcsár Mária, 60 éves, Szabadszállás. Halálát a Rozsnyai, Szent-pétery és Kulcsár családok és nagyszámu rokonság gyászolja.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 7-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Munka után édes a nyugalom.*

(A múlt számban közölt megfejtés a 8-ik számban megjelent képtalány megfejtése, s nem a 7-iké, mint ott tévesen jelezve volt.)

Menyasszonyruha-selyem

65 krtól

14 frt 65 krig méterenként — saját gyaráimból —

Szerkesztői mondanivalók.
 Merengés. Elég hangzatos; de sok benne, mint a rozsz színész szavaltatában, a szinfallasogató páthosz. Egy családott élet. (Költői elbeszélés.) Gyöngye kísérelt. Szerző még a verselés elmi szabályaival sincs tisztában; még kevésbé van sejtelmé a cselekmény kerek megalakításáról, a meseszövegről s a jellemfestésről.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Gummiárak, betegápolási cikkek sérülők (óvszerek F. Bergerand párisi gyártó) legelőnyösebben beszerezhetők Polgár Sándor egyetemi köztársaságánál, Bpest, Erzsébet-kört 50. 7849

Vese, húgyhólyag, húgydara és közsvény. bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek huratos bántalmainál, orvosi tekintélyek által a Lithion-forrás

Salvator

kitűnő sikerrel rendelve lesz.

Húgyhajtó hatása!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban. A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen. Budapest, főraktár Edesky L. urnál.

VAJDA PÁL
 tanár-író, polgári iskolai rendes tanár

„Szépirásiskola”-ja

VIII. ker., József-kört 31/b sz.
 Biztos és alapos kiképzést nyújt

főrangú és előkelő családok
 gyermekei részére (esetleg saját lakáson)

a magyar, német szépirás és rondírásból.

Paedagógiai képzettségben és e téren általában ismert jó hírnevem — a n. é. szülőknek — biztosítotték nyújtanak, hogy a legismertebb követelményeknek is megfelelni képes vagyok.

7858 A ki (eskör-, epilepsziában gőresök- és más ideges állapotokban) szenved, kérjen arról szóló tüzeteket. Kivonat ingyen s és bérmentve megküldi a *Schwann-Apotheke, Frankfurt a. M.*

Mindezen nő, ki eleganciára és csínre valamit ad, ruha-aljának beszegésére kizárólag „Ideál” szabadalmazott bársnyújt használ. Kapható a monarchia minden szabadkelléküzletében.

Érdekes tudnivaló **Hölgyek részére,** hogy a **Sihulzky arczkenő és mosdóvize** az arczbőr kóros elváltozásánál, különösen szepő, májfolt, pörzsének ellen a leghatásosabb szer. Az eredeti vény a gyógyszerár egyedüli tulajdona. **Ára 70 kr.**

Sihulzky balsámos növény-szappan eltávolítja a bőrre lerakódó kórosító anyagokat, melyek betegséget folytán vagy a levegő porával a bőr légző mirigyait a rendszeres mosdásokban gátolják. **Ára 30 kr.** — Kapható: Szeloczky Géza gyógyszerésznél Kassán.

Bőr- és szépségápolás szakorvosa
 med. univ. Dr. Révész Benő
 Budapest, Kerepesi-út 63. sz. I. em.
 24 évi gyakorlat, a berlini és bécsi kórházakban szerzett tapasztalatai alapján, gyorsan és alaposan gyógyítja az összes bőr-, ideg és nemi bajokat. Szépségi hibákat, szepő, anva- és májfolt, pattanás, szemölcs, rézorr, fagyos végtagok, hajkorpa, hajhullás, sebek; szakszerű tanácsokkal s olgál az arcz és kéz ápolására.

Fontos eredményt gyógyítja a tükös betegségek név alatt ismert összes férfi-, női bajokat s azok következményeit.

Kendel: délelőtt 8—12, d. u. 3—5 és este 7—8 óráig.

Levelekre azonnal válaszol. Kiváncra gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diszkrétció.

Dr. Leras

VAS PHOSPHAT

Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és csontok legfontosabb elemeit. Kitűnő gyógyszer vérszegénység, sápkór, gyomor-fájdalmak, vérszétés esetében, szabályozza a hószármot, könnyű emésztető és kiválóképpen hölgyeknek, fejlődésben lévő fiatal leányoknak, valamint gyenge gyermekeknek legmelegebben ajánlatos. Egy üveg ára 1 frt 50 kr. Magyarországi főraktár: Budapest, Török József gyógyszerár király-utca 12. sz.

HA BETEG A NŐ

sok esetben a rendellenes vérzés az egyedüli okozója. Biztos sikertől gyógyítható a „HYDRASTIS LAUDA-CSONK” ára 1 adag 2 frt 50 kr., téladag 1 frt 50 kr. **Vértisztalanságnál** bujalkóros s egyéb bajoknál páratlan hatású a „Szárosaktivonát”: ára: 1 üveg 3 frt, félüveg 1 frt 60 kr. **Epilepszia** (rossz betegség) idegesség, ideges szív — a főfájásoknál rendkívüli hatással használják a „Liquor contra epilepsia”. Számos elismert levelet 1 üveg 3 frt, félüveg 1 frt 60 kr.

Egyedüli készítője: 7821

Várad-féle gyógyszerár Szolyvahársfalva.

Szemölcs-irtó (Warzen-Entferner), a legjobb és legbiztosabb szer kézen levő szemölcsök eltávolítására, naponta 2—3-szor az üvegből foglalt füvegbot segítségével megmozdított; néhány napi használat után a szemölcsök lehullanak. Egy szép fatokban foglalt üveg ára 1 frt 20 kr.

Tyükszem-irtó, a melynek segítségével 5—6 nap alatt minden tyükszemet gyökérestől ki lehet venni. 1 üveg használati utasítással 50 kr.

AMON GYULA, gyógyszerész
 Pozsonyban 7576
 Frigyes Főherceg-utca 19 sz. alatt.

KURCZ LIPÓT ESTER
 PHOTOGRAFIAI
 BUDAPEST VI. SZENTKIRÁLYI ÚT 33.

CLICHÉ
 LEGJOBB
 DOLGOK
 KIVITELBEN
 Cinkográfia s
 fémetszel

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázott és damazt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb.) **Ruhák s blonsokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen és házhoz szállítva. Minták postafordultával.**

Magyar levelezés. — Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben (os. és kir. udvari szállító).

Legjobb és leghíresebb pipere hölgygöngy: a **La VELOUTINE**

Különleges Rizpor BISMUTAL VEGYITVE **CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.**
 PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

WEINWURM ANTAL
 Snyegépes első magyarországi oheimi gyógyászati műintézménye.
 Budapest, IV. Károly-utca 3.

Képzés mindenféle cinkelési díszítő, autotypia, phototypia, chromotypia utján. Alapszjak, térképek, halozatok fotolitografai stílusban a legújabb technikával. Külön berendezés házon kívül való fénykép felvételekre.

Élő sövény.

Gleditschia (koronatövös, krisztustövös vagy tuskélepényfa). Valamennyi sövénynövény között legelső, gyorsan fejlődik, nem csemetézik (mint akác, orgona) sűrű, izmos (10—15 cm. ágas) töviseivel ember és bármilyen állatnak ellentáll, főelőnye, hogy agyag, homok, meszes, köves, szikes stb. talajban kitűnően díszlik. Szőlők, kertek, legelők, udvarok, majorkák stb. körülkerítéséhez felülmulhatlan, legelősebb örökös sövényfajta. Ezer darab csemete elegendő kétszáz méterre. Minden megrendeléshez rajzokkal ellátott nyomatott útítási és kezelési utasítás mellékeltek.

Árjegyzékek és ismertetés ingyen és bérmentve.

Ozím: 7596

„Érmelleki első szőlőoltvány-telep”
 Nagy-Kágya u. p. Székelyhid.

Vérszegények és lábbadozók vassal igyanak.

Serravallo Chinabort 1/2 liter ára 1 frt 20 kr. 1/4 liter ára 1/2 frt 20 kr.

Készült Serravallo gyógyszerész Triestben. Pompás írást, a miert a gyermekek is igen szívesen isszák. Sokszor kitüntették. Minden gyógyszerárban kapható.

Lunge u. Hals

Krätzer-Thee, Russ. Kälberich (Polygonum avic.) ist ein vorzügliches Heilmittel bei allen Erkrankungen der Luftröhre. Dieses durch seinen wirksamen Eigenschaft bekannste Kraut gedient in einzelnen Dosemischeln mit dem in Deutschland wachsenden Kälberich. Wer daher system-Affektionen, Luftröhren-, Bronchial-, Katarth, Lungen-Entzündungen, Husten, Heiserkeit, Bluthusten etc. etc. erleidet, dem ist es zu empfehlen, solange er sich dem Lunge-Krätzer-Thee, welcher sich in Packeten à 2 Gulden bei Ernst Weidemann, Liebenburg a. Elz, erhältlich ist, beschaffen mit kräftigen Aussaugungen und Atmen gratis.

Herrn E. Weidemann in Liebenburg a/H. Da 5 Packete Ihres russischen Kälberich so gut gethan, so bitten wir noch per Nachnahme 5 Packete zu senden.

Achtungsvoll
 Barmherzige Schwestern, Taufers (Pusterthal) Tirol.

Jól tanuló diák ifjainknak

Vörös kezek
 vörös arcz és orr ellen az egyetlen gyógyszer a **Raditz-féle** 7488

Mirtus-fehéritő
 Számtalan elismerőlevél Ártalmatlan. Egy üveg 2 frt. Esti és napi poude a **Pulcheradin-poudre**. Egy doboz 50 kr. (fehér, róza, vagy erme).

Mirtus-crème
 új találmányú bőrfinomító arcz- és kézi erme, eltávolít minden bőrhibát. Nappal is használható. Egy tégely 1 frt.

Pulcheradin-szappan. 1 darab 40 kr., 3 darab 1 frt 10 kr. Egyedüli kapható a székelyidő.

Apostol gyógyszerárban
 BUDAPEST, VIII., József-kört 64. sz. Baross-és Nap-utca között.

CHOCOLAT MENIER
 A világ legnagyobb gyára. **50,000 kilo.** Kapható minden fűszer- és csomagkereskedésben és cukrászdában. 7857

Szépség és egészség.

Korunk főnyavalyja az idegesség és vértelenség, melyből számtalan kör származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a **vasas chinabor** 1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt. Szerzyvel van készíve és minden hasznosulási kézikönyvet közölt a legújabb hírszolgálat és vasat tartalmazza.

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész Aradon. Kapható Budapest: 7489 Török József gyógyszerár és minden magyarországi gyógyszerárban.

Czerny-féle Keleti rózsatej oly meglepően tiszta, fiatalos arczbőrt szerez, mely semmi más szer által el nem érhető; kitűnő hatású májfolt, szepő, pörzsének, bőrcsúsz, nem szép arczvirágosság s a bőr minden tisztáltságra ellen, megszünteti a sárga vagy barna arczsínst s egyaránt alkalmas minden testrésze. Ára 1 frt. Balsamszappan hozta 30 kr.

Törvényesen védett, lelkismeretesen megvizsgált és valódi minőségben kapható 7416

ANTON J. CZERNY, Bécs.
 XVIII. Carl Ludwigstrasse 6. (saját házában). Szétküldés utánvétel. Prospektus ingyen és bérmentve. Raktárak a nagyobb gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Vezérképviselet és magyarországi főraktár **Budapestben TOROK JÓZSEF** gyógyszerárban.

MATTONI-FÉLE
GLESSHÜBLER
 legújabb szappan **SAVANYU-KÚT**

Mauthner-féle magvak.

Vetés ideje: Augusztus és szeptember. Ültetés távolsága 15—20 cm. Talaj minősége: jól trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: and September. Pflanzweite: 15—20 Cm. Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

CHOCOLAT MENIER
 A világ legnagyobb gyára. **50,000 kilo.** Kapható minden fűszer- és csomagkereskedésben és cukrászdában. 7857

Szépség és egészség.

Korunk főnyavalyja az idegesség és vértelenség, melyből számtalan kör származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a **vasas chinabor** 1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt. Szerzyvel van készíve és minden hasznosulási kézikönyvet közölt a legújabb hírszolgálat és vasat tartalmazza.

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész Aradon. Kapható Budapest: 7489 Török József gyógyszerár és minden magyarországi gyógyszerárban.

Tessék kísérletet tenni
 és meg fog győődni, hogy patkányok és poszterek kártárá minden körülmények közt legelőnyösebb a **László József gyógyszerár által feltalált patkány pusztító-szer.** Stimulans hatást és biztos sikert czernyi szer elismert nyilatkozat bizonyítja. **Ára 1 doboznak 1 frt, 6 doboznak 5 frt, használati utasítással. — Kapható: LÁSZLÓ JÓZSEF** gyógyszerésznél **Maros-Ujvári (Erdély) 7489** Budapesti főraktár: **EGGER-féle gyógyszerár a „Nádorhoz.” Váci-kört 17.**

Allamilag ke. Ivezményezett: gőzerore berendezett első magyar **Torony-óra-gyár** 7815

Mayer Károly L. utóda Müller János Budapest VII., Kazinczy-utca 3. sz. — Ké. és árjegyzéket ingyen és bérmentve

„Megváltó” gyógyszerár Puj, Erdély Hunyadmegye. **Ha szereti gyermekét, használja a kitűnőnek elismert Kárpáti egészségi gyermek-tápkávé.** Kapható a legtöbb gyógyszerárban s minden nagyobb kereskedésben. **1 doboz ára 18 krajczár.** Budapesti főraktár: 7553 **EGGER-féle gyógyszerár a „Nádorhoz.”**

A Mauthner-féle hirneves **konyhakerti- és virágmagvak** zárt és hatáságilag védett csomagokban a törvényesen bejegyzett **medve-védjeggyel** valamennyi nagyobb vidéki **fűszer- és vaskereskedésben** kaphatók.

A Budapest Andrassy-út 23-ik szám alatt létező **MAUTHNER ODON** cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve ábrával és a **MAUTHNER** névvel vannak jelölve, ugy a mint a rajz itt mutatja. 7559

a legnagyobb örömet szerezzék ha a Tanulók lapját járattuk nekik. Ára negydevre 1 frt 20, félre 2 frt 40, egész évre 4 frt 80. Legkényelmesebben úgy fizetünk elő ha postautalványt küldünk: A Tanulók lapjának Budapest, IV. kerület, Egyetem-utca 4. szám,

A női szépség

emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegyíztása és zairmentes készítmény a 7502

Margit Crème.

Rövid idő alatt szünteti szepit, májfoltot, pattanást, bőrtörést (mit-teser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tiszta bőrt ad. Margit hölgy 60 kr., 3 színben. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr. Készítő FÖLDES gyógyszer-tára, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz. Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapesten Király-utca 12.

Csak 4 1/2 forintért

EUG. SCHUSTER, harmonikakészítő és hangszer-kereskedés Gratalitz. Kicsérélés megengedve. — Ismételtedok magas jutalékokat kapnak

KESSLER-féle

MAGDA-HAJKENŐCS

dermatológiai-terapeutikus alapon nyugvó összetételével fogva az elismert legjobb szer korpa ellen, ugyancsak hajkihullás ellen.

Magda-hajkenőcs több év óta kipróbálva, teljesen ártalmatlan, a hajnövést előmozdítja és mint kiváló gyógyszer a gyakran előforduló hajbetegségek ellen, még gyermeknek is használatra legjobban ajánlható. A tégely ára 3 korona. 7587 Fűzetküldési raktár: KESSLER REZSU-nél gyógyszerész Gyertyános, (Tornál vármegye). Raktárak a következők: Budapest: Török József, Király-utca 12. Dr. Budai Emil, Városház-tér 7. Radits Bóbert, József-körút 64. Pozsony: Czollner Vincze, Lőrinczkapu-tér. Mátóler: Baurch Gyula, Székes-Fehérvár: Say Károlf, Szeged: Baross Károly. Debrecen: Mihálovits Jenő. Arad: Földes Kelemen. Temesvár: Theodor Albert, Versez: Küchler Béla. Karánsebes: Müller F. Jakab. Nagy-Szeben: Molnár örökösei. Brassó: Jekelius Nándor, Kelemen Ferencz. Szász-Régen: Wermescher Emil.

Köhögés, redketség és elnyálkásodás ellen

RÉTHY-féle pemetefű-czukorka.

mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható minden gyógyszer-tárban. Egy doboz ára 30 kr. 5 doboz-ral 1 frt 50 kr-ért bérmentve küld 7364

Réthy Béla gyógyszerész Békés-Csabán. Csak akkor valódi, ha minden doboz-fenekén aláírásom látható.

LOHSE világhírű különlegességei a bőr ápolására.

EAU DE LYS DE LOHSE.

Hatvan év óta felülmulhatatlan mint legkiválóbb bőrvíz a tökéletes ifjú üdőség megtartására, valamint a nyári szepit, napégetés, pirosság, száraz foltok és az arc minden tisztátlanságának biztos eltávolítására fehérben és rózsaszinben szőkéknek, sárgában barnáknak. LOHSE lilimtej-szappan csodás illata, tisztasága és finomsága végett a legkiválóbb tolette-szappan árjába 80 kr., rózsaszin 1 frt. Gyártmányainak viselkedését eddigi tapasztalások mindig igazolják a csodálatos eredményekért. GUSTAV LOHSE 45 Jägerstr. 46 Berlin. udvari illatszerész.

„A világ legjobb sámfája“

FÖLDVÁRY IMRE

férfi divat és fehérnemű raktárában. párja Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 11. sz. és VIII., Kerepesi-út 9. 7578 frt 1.50

Férfi ingek, Jäger-árak, vadász és sport-cizmek és választékban kaphatók. Kertjük és Nyakkendők.

A budapesti asztalos ipartestület védnöksége alatt álló

BUTORCSARNOK

VIII. ker., József-körút és Bérkocsis-utca szegletén levő Sváb-féle házban nagy mintaraktárt és vállalati irodát nyitott, hol készleten tart, és választékban, kiváló minőségű butorokat, ebédlő-, háló-, uriszoba és szalonberendezésekből. Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek közvetlen a készítő asztalos mestertől jó butorokat jutányos áron kézen venni, esetleg megrendelni. Továbbá megtekintésre ajánlja a testületnek saját házában levő állandó kiállítást is. 7617

Nagy körkép a szabadságharcból

BEM és PETŐFI

Nagy-Szeben bevételénél 1849. Látható mindennap reggel 9 óráig. 7620 Aréna-ut 70. sz. — Belépő díj 50 kr.

Üdvös tanács.

Köhögésnél, rekedtségél, a torok és légzési szervek működési zavaráinál Egger biztos hatású

MELLPASZTILLAI

veendők. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadozoz 25 kr.) A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásúnak bizonyultak 7230

Egger Szóda-Pasztillái.

(1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszer-tárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon: „Nador“-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17. sz.

Dohányzók! Czigaretták papir nélkül!

MOPS

Tollszopóka szívarkák szabadalm. szűrővel.

BAYONETAS

Arjegyzekeket díjtalanul küld 7349 EGGIMANN & HEDIGER, BIEL Schweiz. Vezérügynök Magyarország részére: Weiss és Langer cég Budapest, VI. Szerecsen-utca 8.

KIRÁLYNŐ-ARCCRÉME

legjobbnek ismert arccserpítő a világban. Ezen arccrème a legrövidebb idő alatt eltávolítja az arcról minden bőrtisztáltságot, n. m. szepit, pórszaga, mészszag, a szíj hófehérre és üdév teszi. Teljesen ártalmatlan. Egy tégely 70 kr., három-tégelyes szappan 1 drb 20 kr. — Királynő-hölgyorog fehér, rózs és crème szinben 1 doboz 70 krajczár. Szétküldési főraktár: Temesváry József Angyal-gyógyszertára Zombor, Jókai-tér 2. Budapesten Török József gyógyszer-tárban, Király-utca 11. sz.

Fekete selymekelmék

legzolidabb festések, a kellemes viselés- és tartósságért jóállóléval. Magának részre közvetlen megrendelési formán igazí gyári árak mellett vámmentesen házhoz szállítva. Ezer meg ezer díszmő irat. Minták, fehér és szines selyemből is, bérmentve küldetnek. GRIEDER ADOLF ÉS TSA királyi szállítók selymekelme-gyárak szövetsége Zürich. 7576

A legszebb

elő virágokat, esküvői és egyéb csokrokat, alkalmi koszorukat, dísznövényeket és virágokat legjutányosabban szállít

REINISCH TESTVÉREK

kereskedelmi kertészete, VII. kerület, Gizella-ut 33. szám. VIRÁGCSARNOKA Deák-tér, a földalatti villamos vasút kioskjában. Vidéki megrendelések postafordulattal a legrendosabban eszközöltetnek. 7527

Kecskeméti arczkenőcsöt

Hatása a keceméti növény-szappannal oly meglepő és elismert, melyet e téren szépségeser el nem ért és fölül nem mutt. Egyik jó tulajdonsága, hogy ártalmas utóhatása sohasem lesz. Egy tégely ára használati utasítással 50 kr. Egy drb keceméti növény-szappan 32 kr. Kapható: Farkas Ignác Mátyás királygyógyszertárban Kecskeméten. Budapesten: Török, Dr. Egger, Baditz R. és Fónagy J. gyógyszerészek uraknál. 7602

Millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

DEHMAL KÁROLY

Zongora-gyáros és kölesbűző intézet. BUDAPEST, 7464 IV., Károly-körút 20. sz. Zongorák, pianinok és rövid zongorák és választékban, használt zongorák eladás. Javítások és hangolások olcsón eszközöltetnek.

Dr. Lengiel Frigyes-féle Nyirfabalzsamot

elnyomni, a legjobb bizonyíték tehát, hogy itt egy valódi, a természet által nyújtott szepitöserrel van szó. Ezen nyirfabalzsam egy sajátos 30 évi gyakorlati vegyi eljárás alapján praeparáltatik és csak azután jön forgalomba. Ezen folyadék hatása, hogy a bőr felső rétegét lassankint lehántja és ez által az aló tisztított bőr fiatal szinben és üdőségben jön napvilágra, megszüntet mindennemű kiütést, szepit, vörös foltokat és anyafoltokat, simítja a ráncosbort és a himlőhelyeket lassankint teljesen eloszlatja és az arcbőrnek tiszta és egészséges színt kölcsönöz. Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 frt 50 kr. A nyirfabalzsam hatásának támogatására Dr. Lengiel Frigyes-féle Benzoé szappan ajánlatos. Egy darab ára 60 és 35 kr. Raktáron minden jobb gyógyszer-tárban. Főraktár Magyarország részére Török József gyógyszerésznél Budapest, Király-utca 12.

Még csak rövid ideig!

Festy társaság körkép palotájában Városliget 7368

Krisztus a keresztján és Jeruzsálem

óriási körkép. Látható reggel 9 óráig este 4 óráig. Az esti órákban villanyvilágításnál. Belépő díj 50 kr. Gyermekjegy 30 krajczár.

VASÁRNAPI UJSÁG

13. SZÁM. 1898. BUDAPEST, MÁRCZIUS 27. 45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 frt félévre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 5 — félévre — 2.50 Kétfoldi előfizetéshez a postailag meghatározott vidéki levélcímre.

GAJZÁGÓ SALAMON.

1830—1898. HAZÁNK új alkotmányos korszakának első alkotó munkásai egyre gyűlnek. Évről-évre apasztja számukat a mulandóság változhatatlan törvénye. A jelen márczius hó 9-én Gajzágó Salamon, az állami számvevőszék nyugalmazott elnöke s főrendiházi tag költözött el, ki munkás életét korai ifjúsága óta a haza szolgálatában töltötte, hiven és példásan megállya helyét mindenütt, a hová tehetsége alapján a bizalom vagy a közérdek hívó szava állította.

A kiváló férfi nyilvános szereplése több ízben adott rá alkalmat, hogy személyével és pályafutásával a «Vasárnapi Ujság» is foglalkozzék. Így most előhúnyta után elégnék veljűk rá vonatkozólag csak azokat a főbb adatokat fölleveníteni, a melyek közhasznú tevékenységben eltöltött, 68 évre terjedt életét közelebbről jellemzik s emlékezetének maradványát biztosítják.

Gajzágó Salamon erdélyi nemes családból, de nem Erdélyben, hanem a kunsgági Túr-Pásztón született 1830 február 2-án, hová szülői Szamos-Újvárról költöztek. Atyjának tizennyolcz gyermeke közül ő vált ki különösebben, s ő emelkedett legmagasabbra a közéletben. Jogi tanulmányainak végeztével gróf Széchenyi István mellé került patvaristának s az ifjúsági mozgalmakban tevékeny részt vett. 1848-ban beállt honvédek s a csatamezőn szerzett érdemeiért hadnagyságig haladt elő; de a móri csatában foglyul esett s csak 1849 okt. végén szabadult ki, mikor mint alig 20 éves ifjú Erdélyben némai birtokára vonult s gazdálkodással, tanulással és irodalmi munkássággal foglalkozott éveken át. Rendesen Salibánk álmév alatt írt szépirodalmi dolgozatokat. A drámairással is megpróbálkozott s «Bekéssy» című drámája, melylyel 60 arany pályadíjat nyert, a kolozsvári és a budapesti színpadon is

tetszést aratott. Már ismert nevé ró volt, mikor báró Thoroczkay fiatal özvegyével, Matskássy Katalinnal házasságra lépett; e házasságból egy leánya (Lukács Béla volt kereskedelemügyi miniszter neje) és két fia származott. Az új alkotmányos korszakot megelőző években a közpályára lépett. Belső-Szolnokmegye főjegyzőjévé lett. Majd Szamos-Újvár két ízben is megválasztotta a szebeni országgyűlésre, hol azonban ő a Magyarországgal való egyesülés más hiveivel együtt egyszer sem jelent meg. De annál inkább megjelent a kolozsvári országgyűlésen 1865-ben, mint szintén Szamos-Újvár képviselője, mely városnak azóta 1870-ig a pesti országgyűlésen is folyvást ő volt a küldöttje, s itt annyira kitüntette magát, főleg a bizottsági

üléseken, hogy aztán az a bizottság, a mely az 1868-diki bonyolult zárszámadások megvizsgálására küldetett ki, őt választotta meg elnökévé. Azon túl fokról-fokra emelkedett. A képviselőháznak, hol eleitől kezdve a Deák-párt buzgó tagja volt, 1866-ban második, — 1869-ben pedig első alelnökévé választották. A hetvenes években tevékeny részt vett a róm. katolikus egyház önkormányzatával foglalkozó tanácskozásookban s buzgó harcsoza volt a kisebbségnek, melyet szabadelvű katolikus töredéknek neveztek.

A képviselőház alelnöki székéről másfél évi sikeres működése után az akkor föllállított állami számvevő szék élére jutott, mint az új intézmény első elnöke, mely fontos és nagy felelősséggel járó tisztet 22 éven át közmelegedéssre viselte. Ez állásában nemcsak a kezdet nehezségeit sikerült legyőznie, hanem az új intézmény működését oly szerencsésen irányozta és állandósította, hogy az ma egyik legtekélyesebb szerve alkotmányunknak.

Az ernyedetlen munkában végre megfáradva, 1892-ben lemondott számvevőszéki elnöki méltóságáról s nyugalomba vonult, magával vivén becses jutalmul a király teljes elismerését és az egész ország tiszteletét. Üdvös munkásságával szerzett érdemeiért ő Fel-sőség azzal tüntette ki, hogy a valószínű belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta neki, majd pedig a főrendiház örökös tagjává nevezte ki. Ezután is hű maradt egész politikai pályája hitvallásához, a szabadelvűséghez, melytől semmi el nem tudta volna tántorítani.

Gajzágó Salamonban olyan ritka ember tűnt le, a kinek tehetsége és szerencsége egész életén át mindig arányban volt egymással.

Temetése rendes lakóhelyén, Budapesten márczius hó 11-én történt nagy részvét mellett. Halálát gyermekeink s nagy rokonságunk kívül kiváló műveltségű második neje, Fluk Paula asszony gyászolja.

Ellinger Ede fényképe után GAJZÁGÓ SALAMON.